

پرسش های امتحانات نهایی دین و زندگی (۴) همراه با پاسخ به تفکیک دروس
(بیش از ۴۲۰ پرسش از ۴۲ نمونه سؤال در ۷ سال امتحانات نهایی – از سال ۸۷ تا دی ۹۳)

مطابق با کتاب دین و زندگی ۴ چاپ ۱۳۹۳

علائم اختصاری: (اردی: اردی بهشت) (خ: خرداد) (ت: تیر) (م: مرداد) (ش: شهریور) (د: دی) (ا: اسفند) (ص: نوبت صبح) (ع: نوبت عصر) (ج: جواب)

:

الف: قرآن کریم، حدیث و پیام:	
	۱- پیام آیه شریفه « يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ » را بنویسید. (ش/۹۰) (خ/۹۱)
ج:	همه مخلوقات از جمله انسان در وجود و هستی خود نیازمند خدا هستند، تنها وجود بی نیاز خداست، او در هستی خود به دیگری محتاج نیست.
	۲- پیام آیه شریفه « إِنَّ يَشَاءُ يُدْهِبِكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ » را بنویسید. (ش/۹۱) (د/۸۹)
ج:	چون وجود انسان و سایر مخلوقات وابسته به خداست، اگر اراده کند می تواند ما را ببرد و مخلوقات دیگری را به جای ما بیاورد.
ب: درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:	
ج: غ	۳- هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، برای موجود بودن نیازمند به دیگری نیست. (۸۹/۱)
ج: ص	۴- جهان از اصل های متعدد پدید نیامده است. (د/۸۷/انسانی/ص)
ج: ص	۵- هر چستی که برای خدا فرض می کنیم، او را در حد تصور ذهنی خود محدود کرده ایم. (ش/۹۲)
ج: غ	۶- نیازمندی موجودات به خداوند منحصر به مرحله پیدایش است. (ش/۹۰) (ت/۹۰)
ج: ص	۷- در جهان هستی هیچ پدیده ای را نمی توان یافت که به خود متکی باشد. (د/۸۷/ریاضی/ع) (ش/۹۱)
ج: غ	۸- انسانها هر قدر به معنای حقیقی کامل تر شوند فقر و نیازمندی خود به دیگری را بهتر درک می کنند. (د/۸۷/تجربی/ص)
ج: غ	۹- یک موجود فقط در صورتی برای موجود بودن به دیگری نیازمند نیست که ذات و حقیقتش با یکدیگر مساوی باشد. (د/۸۷) (خ/۹۱) (د/۸۹)
ج: غ	۱۰- هر چه انسان در کسب کمالات پیش رود نیازمندی او به خدا کم تر می شود. (د/۸۷/انسانی/ع)

ج : جای خالی را با کلمات مناسب پُر کنید :

۱۱- صفتِ بیانگر بی‌نیازی خداوند است . (د ۸۷/تجربی/ع) (ش/۹۱)

ج : غنی

۱۲- تنها خداوند است که ذات و حقیقتش مساوی با است . (د ۸۷/ریاضی/ع)

ج : موجود بودن

۱۳- موجودات در مرحلهٔ پیدایش و به خدا نیازمندند . (خ/۹۲)

ج : بقا

۱۴- قرآن کریم ، خداوند را با صفتِ و مخلوقات را با صفتِ و نیازمند ج : غنی - فقیر
نام برده است . (د/۹۲)

۱۵- وجود همهٔ مخلوقات به خداوند وابسته است ، پس اگر کند می‌تواند آنها را ج : اراده
ببرد و مخلوقات دیگر به جای آنها بیاورد . (ت/۹۰)

۱۶- هر موجودی پیش از آنکه نمایش‌دهندهٔ خود باشد نشان‌دهندهٔ خود است . (ش/۹۰)

ج : خالق

۱۷- هر چستی که برای خداوند فرض کنیم ، او را در حدّ خود محدود کرده‌ایم . (د/۹۱)

ج : تصورات ذهنی

۱۸- انسانها هر قدر که به معنای حقیقی کامل‌تر شوند ، فقر و نیازمندی خود به خداوند را ج : بندگی و عبودیتشان
بهتر درک می‌کنند و در پیشگاه خداوند بیشتر می‌شود . (ش/۹۰)

هـ : به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید :

۱۹- نور بودن خدا به چه معنی است ؟ (د/۹۳)

ج : تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او آشکار می‌شوند .

۲۰- نیازمندی مخلوقات به خدا در قرآن با چه صفتی آمده است ؟ (د ۸۷/ریاضی/ص)

ج : فقیر

۲۱- بستر اصلی حرکت به سوی معرفتی که جوانان در پشت پردهٔ ظاهر خدا را ببینند ؛ چیست ؟ (ش/۸۹) (ش/۹۳)

ج : پاکی و صفای فطری قلب

۲۲- چرا خداوند در قرآن کریم خود را نور آسمانها و زمین معرفی کرده است ؟ (خ/۹۳)

ج : چون تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند . (وجودشان وابسته به اوست) .

۲۳- در چه مرحله‌ای موجودات به خداوند نیازمند هستند ؟ (د/۸۹) (۹۰/۱)

ج : در تمام مراحل هستی و زندگی (در مرحلهٔ به وجود آمدن و در مرحلهٔ بقا)

۲۴- جهان هستی در چه مراحل نیازمند خداست ؟ (خ/۹۱)

ج : در مرحلهٔ به وجود آمدن و در مرحلهٔ بقا - تمام مراحل هستی .

ز : به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید :

۲۵- آیا نیازمندی موجودات به خداوند فقط به مرحلهٔ به وجود آمدن اختصاص دارد ؟ با ذکر مثال شرح دهید .

ج : نیازمندی موجودات به خداوند منحصر به مرحلهٔ به وجود آمدن و پدیدار شدن نمی‌شود بلکه در تمام مراحل هستی و زندگی به او نیازمندند . هستی موجودات به خدا وابسته است . رابطهٔ وجود داشتن ما به خداوند مانند

رابطه پرتو نور با منبع آن است همان طور که اگر رابطه نور با منبع آن قطع شود اثری از نور باقی نمی ماند اگر رابطه جهان با خدا قطع گردد دیگر اثری از جهان باقی نخواهد ماند . (د / ۸۷ / انسانی / ع) (۸۷/۱)

۲۶- با ذکر مثال توضیح دهید چرا هر چیزی که وجودش از خودش نباشد برای موجود شدن نیازمند دیگری است ؟ (د / ۸۷ / ریاضی / ص)
 ج : هر چیزی که وجودش از خودش نباشد برای موجود شدن نیازمند دیگری است همان طور که هر چیز که خودش شیرین نباشد نیازمند به چیز دیگری است یک چیز فقط در صورتی برای موجود بودن به دیگری نیازمند نیست که ذات و حقیقتش مساوی با موجود بودن باشد و نیستی در او راه نداشته باشد و خودش همواره هست .

۲۷- با مقایسه رابطه پرتو نور با منبع آن نیازمندی جهان به خدا را شرح دهید . (ا / ۸۹)
 ج : نیازمندی موجودات به خداوند منحصر به مرحله پدیدارشدن نمی شود در تمام مراحل هستی و زندگی به او نیازمندند . هستی موجودات به خداوند وابسته است همان طور که اگر رابطه نور با منبع آن قطع شود اثری از نور باقی نمی ماند اگر رابطه جهان با خدا قطع گردد دیگر اثری از جهان باقی نخواهد ماند .

۲۸- از چه مقدماتی می توان به این نتیجه رسید که جهان در هستی خود نیازمند به خداست ؟ (ا / ۹۰)
 ج : مقدمه اول : این جهان پدیده است و وجودش از خودش نیست .
 مقدمه دوم : هر پدیده ای که وجودش از خودش نباشد برای موجود شدن نیازمند به دیگری است .
 نتیجه : ما و مجموعه پدیده های جهان ، برای پدید آمدن و هستی یافتن به آفریننده ای نیازمندیم که سرچشمه هستی است و هستی از او جدا نمی شود .

درس دوم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- آیه شریفه زیر را ترجمه کنید : (د / ۸۷ / انسانی / ع)

« وَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ » . (آل عمران ، ۳ / ۱۰۹)

ج : و آنچه در آسمانها و زمین است از آن خداست و کارها به سوی خدا باز گردانده می شود .

- هر یک از آیات شریفه زیر بیانگر کدام یک از مراتب توحید است ؟

۲- « وَ لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا » (د / ۸۷ / انسانی / ع)
 ج : توحید در ولایت

۳- « أَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ » (د / ۸۷ / ریاضی / ص / ع)
 ج : توحید در ربوبیت

۴- « قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ » (د / ۸۷ / تجربی / ع) (ا / ۸۷ / ص) (د / ۹۱) (د / ۹۲)
 ج : توحید در خالقیت

۵- « مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا » (ا / ۸۷ / ص) (خ / ۹۱)
 ج : توحید در ولایت

۶- « وَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ » (خ / ۹۱)
 ج : توحید در مالکیت

۷- « إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبُّكُمْ » (د / ۹۱)
 ج : توحید در ربوبیت

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:

۸- باغبان وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، زراعت را کار خود می‌داند. (د/۹۳) ج: غ

۹- حق ولایت و تصرف از آن خداست چون او مالک جهان است. (د/ ۸۷/ انسانی/ع) ج: ص

۱۰- ولایت پیامبر(ص) بر انسان به معنی واگذاری بخشی از ولایت خداوند به اوست. (د/ ۸۷/ ریاضی/ص) ج: غ

۱۱- توانایی شفای بیمار، به زمان حیات پیامبر اکرم (ص) اختصاص دارد. (د/ ۹۲) ج: غ

۱۲- توحید در ربوبیت یعنی هر گونه تصرف در جهان حق و شایسته اوست. (ش/ ۹۱) ج: غ

۱۳- باغبان وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و هم توانش از آن خداست. (خ/ ۹۱) ج: ص

۱۴- توحید در ربوبیت بدان معناست که موجودات به خصوص انسان قدرت پرورش و تدبیر ندارند. (د/ ۸۷/ تجربی/ع) ج: غ

ج: جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید:

۱۴- صاحب اختیاری که تدبیر امور به دست اوست نامیده می‌شود. (د/ ۸۷/ انسانی/ع) ج: رب

۱۵- اینکه جهان از اصلهای متعدّد پدید نیامده است؛ بیانگر توحید است. (ش/ ۹۱) ج: توحید در خالقیت

۱۶- کسی که معتقد است خداوند تنها جهان را اداره می‌کند به اعتقاد دارد. (د/ ۹۲) ج: توحید در ربوبیت

۱۷- اگر چند خالق برای موجودات جهان تصور کنیم، هرکدام از آنها را و

..... فرض نموده‌ایم. (ت/ ۹۰) (خ/ ۹۱) ج: ناقص - محدود

ه: به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

۱۸- اعتقاد به خدای نور و ظلمت چه نوع شرکی است؟ (د/ ۸۷/ تجربی/ع) ج: شرک در خالقیت

۱۹- باغبانی که پرورش درختان را مستقل از خداوند می‌داند، گرفتار چه شرکی شده است؟ (خ/ ۹۲) ج: شرک در ربوبیت

(د/ ۸۹)

۲۰- کسی که فکر کند، مستقل از خداوند می‌تواند امور را تدبیر کند، گرفتار چه شرکی شده است؟ ج: شرک در ربوبیت

(خ/ ۹۲)

۲۱- توحید به چه معناست؟ (۸۷/۱) ج: یعنی اعتقاد به اینکه خداوند یگانه است و شریک و همتایی ندارد.

و: اصطلاحات زیر را تعریف کنید:

۲۲- شرک در ربوبیت (م/ ۹۱)

ج: بدین معناست که انسان در کنار ربوبیت الهی، برای ربوبیت خود یا سایر مخلوقات حسابی جداگانه باز کند و

فکر کند آنها مستقل از خداوند می‌توانند امور را تدبیر کنند.

۲۳- توحید در خالقیت (ش/ ۹۲)

ج: منظور از توحید در خالقیت این است که او تنها مبدأ و خالق جهان هستی است. موجودات همه از او هستند و

در کار آفرینش شریک و همتایی ندارد. یعنی؛ جهان از اصلهای متعدّد پدید نیامده است.

۲۴- توحید در ولایت (خ/۹۳) (د/۹۰)

ج : ولایت به معنی سرپرستی و حقّ تصرف داشتن است چون خداوند مالکِ حقیقی جهان است بر آن ولایت دارد یعنی هرگونه تصرف در جهان حقّ و شایسته اوست .

۲۵- توحید در ربوبیت (ش/۹۰) (ا/۹۰)

ج : خداوند که تنها خالقِ تمام جهان است ، به طورِ طبیعی تدبیر و پرورشِ همه مخلوقات را نیز در اختیار دارد . و آنها را به سوی مقصدی که برایشان معین فرموده هدایت می کند و به پیش می برد .

ز: به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید:

۲۶- بطلان اعتقاد به خدایان متعدّد را با یک دلیل عقلی شرح دهید . (د ۸۷/ ریاضی /ع)

ج : اگر چند مبدأ و چند خالق برای جهان تصوّر کنیم هر کدام از آنها را محدود و ناقص فرض نموده ایم ، زیرا هریک از خدایان کمالاتی را باید داشته باشد که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه همگی عین همدیگر می شوند و دیگر چند خدا نیستند چّنین خدایان ناقصی نیازمند هستند و هر یک به خالقِ کامل و بی نیازی احتیاج دارند که نیاز او را برطرف نماید . در حالی که خدا آن موجودی است که نیازمند نباشد .

۲۷- استدلال کنید چرا برای جهان چند مبدأ و خالق نمی توان تصوّر کرد . (د ۸۷/ تجربی /ص) (ا/۹۰)

ج : اگر چند مبدأ و خالق برای جهان تصوّر کنیم هر کدام از آنها را ((محدود و ناقص)) فرض نموده ایم ، زیرا هریک از خدایان کمالاتی را باید داشته باشند که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه همگی عین همدیگر می شوند و دیگر چند خدا نیستند . چّنین خدایان ناقصی نیازمند هستند و هر یک به خالقِ کامل و بی نیازی احتیاج دارند که نیاز او را برطرف نماید . در حالی که خدا آن موجودی است که نیازمند نباشد . پس خدا به معنای موجود بی نیاز فقط یکی باید باشد .

۲۸- توحید در ولایت را به عنوان یکی از مراتب توحید توضیح دهید . (د ۸۷/ تجربی /ع)

ج : چون خداوند مالکِ حقیقی جهان است بر آن ولایت دارد . یعنی هر گونه تصرف در جهان حقّ او و شایسته اوست و اگر به کسی اذن ولایت دهد این اذن به معنای واگذاری ولایت خود به دیگری نیست ولایت چّنین کسی فقط در مسیر و مَجْرای ولایتِ خداست و آن شخص هیچ استقلالی در ولایت خود ندارد .

۲۹- توحید در ولایت را به عنوان یکی از مراتب توحید توضیح دهید . منظور از ولایت پیامبر چیست ؟ (ت/۹۰) (ا/۸۹) (ت/۹۰)

ج : چون خداوند مالکِ حقیقی جهان است بر آن نیز ولایت دارد . یعنی هر گونه تصرف در جهان حقّ او و شایسته اوست . و اگر به کسی اذن ولایت دهد ، این اذن به معنای واگذاری ولایت خود به دیگری نیست . ولایت چّنین کسی فقط در مسیر و مَجْرای ولایتِ خداست و آن شخص هیچ استقلالی در ولایت خود ندارد . یعنی ؛ اگر خداوند پیامبر (ص) را ولیّ خود معرفی کرده است این طور نیست که خودش دیگر ولایتی ندارد یا بخشی از ولایت خود را به پیامبر (ص) واگذار کرده بلکه پیامبر (ص) واسطه و رساننده ولایت و فرمانهای خداوند به مردم است .

۳۰- چرا خداوند به معنای وجود بی نیاز ، فقط باید یکی باشد ؟ (۸۹/۱)

ج : اگر چند مبدأ و خالق برای جهان تصور کنیم هر کدام از آنها را ((محدود و ناقص)) فرض نموده ایم ، زیرا هر یک از خدایان کمالاتی را باید داشته باشند که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه همگی عینِ همدیگر می شوند و دیگر چند خدا نیستند چنانچه خدایانِ ناقصی نیازمند هستند و هر یک به خالقِ کامل و بی نیازی احتیاج دارند که نیاز او را بر طرف نماید . در حالی که خدا آن موجود است که نیازمند نباشد پس خدا به معنای موجود بی نیاز فقط یکی باید باشد .

درس سوم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- آیه شریفه زیر را ترجمه کنید : (د / ۸۷ / تجربی / ع)

« وَ لَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ اجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ » (نحل ، ۱۶ / ۳۶)

ج : و در میان هر امتی رسولی را برانگیختیم تا خدا را بپرستید و از طاغوت پرهیزید .

۲- آیه شریفه « أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ اجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ » بیانگر کدام یک از مراتب توحید است ؟ (ت/۹۰)

ج : توحید عبادی

۳- آیه شریفه « إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ » بیانگر کدام یک از مراتب توحید است ؟ (ش/۹۱) (د/۹۱) (د/۹۲)

ج : توحید عبادی / عملی

ب: درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید :

۴- میان بُعد فردی توحید عملی و بُعد اجتماعی آن تشابه و تناسب وجود دارد . (د/۸۷/تجربی/ع) ج : ص

۵- انسان موحد دارای شخصیتی یگانه و یکپارچه ، در جهت عبودیت و پرستش خداست . (۸۹/۱) ج : ص

۶- معرفت به خدا ، زمانی میوه خود را می دهد که از مرحله شناخت ذهنی به مرحله ایمان قلبی برسد . (د/۹۱) (د/۸۹) ج : ص

ج: جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید :

۷- محور و روح زندگی دینی است . (د/۸۷/ریاضی/ع) (۹۰/۱) ج : توحید

۸- انسان دارای شخصیتی یگانه و یکپارچه است . (د/۸۷/انسانی/ع) ج : موحد

۹- اطاعت از رسول خدا و جانشینان او لازمه توحید است . (د/۸۷/ریاضی/ص) (خ/۹۲) ج : عملی

۱۰- مهم ترین شعار اسلام که موجب فلاح و رستگاری است عبارت می باشد . (د/۸۷/انسانی/ص) ج : لا اله الا الله

۱۱- کلمه « لا اله الا الله » از دو بخش تشکیل یافته : یکی نفی معبود و دیگری خداست . (ش/۹۳) ج : اثبات

۱۲- یکپارچه شدن نظام اجتماعی در جهت اطاعت همه جانبه از خداوند به بُعد توحید اشاره دارد . (ش/۹۲) ج : اجتماعی

۱۳- انسانی که در خدمت معبودهای گونه گون است و جهت گیریهای متفرق دارد است . (خ/۹۳) ج : مشرک

۱۴- معرفت به خدا زمانی نتیجه می دهد که از مرحله شناخت ذهنی به مرحله برسد . (خ/۹۱) ج : ایمان قلبی

۱۵- کلمه مهم‌ترین شعار اسلام و جامع همه ابعاد توحید است . (ش/۹۱) ج : لا اله الا الله

۱۶- میان بُعد فردی توحید عملی و اجتماعی آن و وجود دارد . (د/۸۹) ج : تناسب و تشابه

د : ارتباط : هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد : (یک مورد اضافی است)

۱۷- تبعیت از حاکمیت طاغوت (د/۹۰) ج : شرک اجتماعی

۱۸- کسب رضایت خداوند (د/۹۰) ج : توحید در عبادت

ه : به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید :

۱۹- مهم‌ترین شعار اسلام که جامع همه ابعاد توحید و نفی هرگونه شرک است چیست ؟ (د/۹۲) (د/۸۹) ج : لا اله الا الله

۲۰- کدام عبارت قرآنی دژ مستحکم خداوند است ؟ (ش/۹۲) ج : عبارت لا اله الا الله

۲۱- لازمه توحید عملی چیست ؟ (ش/۹۱) (د/۸۷) (د/۸۹) ج : اطاعت از رسول گرامی و جانشینان او

و : اصطلاحات زیر را تعریف کنید :

۲۲- انسان موحد (د/۹۳)

ج : کسی که فقط خدا را پرستد و از او اطاعت نماید ، او می‌کوشد کوششها و تمایلات درونی و تصمیمها و فعالیتهای خود را به گونه‌ای سامان دهد که در یک هماهنگی مناسب ، سمت و سوی خدایی بگیرد و بر محور بندگی او باشد .

ز : به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید :

۲۳- ضمن تعریف « شرک اجتماعی » ، ویژگیهای « جامعه طاغوتی » را بنویسید . (د ۸۷/ تجربی /ع)

ج : اگر هریک از افراد جامعه خواستها و تمایلات دنیایی خود را دنبال کنند و فقط منافع خود را محور فعالیتهای اجتماعی قرار دهند و اهل ایثار و تعاون و خیرخواهی به دیگران نباشند ، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد و امکان رشد و تعالی از بین می‌رود . همواره در چنین جامعه‌ای انسانهای ستمگر و مستکبر قدرت اجتماعی و سیاسی را به دست می‌آورند و انسانهای دیگر را در خدمت امیال خود می‌گیرند . در این گونه جوامع سخن از حاکمیت خداوند و فرمانهای او نیست ، بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست .

۲۴- معیارهای ثابت شرک و بُت پرستی را از دیدگاه قرآن کریم بنویسید . (د ۸۷/ ریاضی /ع) (ش/۹۰)

ج : از دیدگاه قرآن کریم گرفتن اربابهایی جز خداوند ، روی آوردن به جهتی جز جهت او و بندگی کسانی جز او بالأخره خارج کردن خداوند از برنامه‌های زندگی و تقلید از کسانی که در جهت مخالف دین حرکت می‌کنند ، شرک و بُت پرستی است .

۲۵- چه تشابه و تناسبی میان بُعد فردی توحید و بُعد اجتماعی آن وجود دارد ؟ کاملاً توضیح دهید . (د/۸۷/ریاضی /ص) (د/۸۷)

ج : همان طور که اگر کسی در مسیر توحید عملی گام بردارد ، به شخصیتی متوازن ، متعادل و زیبا می‌رسد ، در جامعه نیز که در مسیر توحید حرکت می‌کند نه تنها ستمگران بر مردم حاکم نمی‌شوند ، بلکه روابط فرهنگی و مناسبات اقتصادی نیز به تعادل ، توازن و هماهنگی و انسجام می‌رسد و به جامعه‌ای زیبا تبدیل می‌شود و عدالت اجتماعی در همه ابعاد آن واقعیت می‌یابد .

۲۶- توحیدِ عبادی را به طور کامل توضیح دهید؟ (د ۸۷/تجربی اص)

ج: پس از شناختِ خداوند به عنوان تنها خالق و آفریننده جهان و تنها سرچشمه خوبیها و زیباییها و آگاهی به اینکه او تنها مالک و تکیه‌گاه و پشتیبان جهان است، این نتیجه به دست می‌آید که تنها وجودِ شایسته پرستش و اطاعت، یعنی تنها معبودِ واقعی انسانها خداست. اطاعت از هر شخص دیگری اگر بر اساس اطاعت از خدا نباشد، نا بجا و غلط است. بنابر این اطاعت از رسولِ گرامی او و اطاعت از جانشینان آن حضرت لازمه توحیدِ عملی است. زیرا حکم و فرمان الهی از طریق رسولِ خدا (ص) و جانشینان او به مردم می‌رسد و بدون تبعیت و اطاعت از آنان اطاعت از خدا ممکن نیست. پس توحید در عبادت آن است که فقط خدای یگانه را پرستش کنیم و تسلیم فرمان او باشیم کارها و رفتارهای خود را به قصدِ اطاعت از او و برای کسبِ رضایت او انجام دهیم.

۲۷- ویژگیهای انسانِ موحد و مشرک را از بُعدِ فردی توحیدِ عملی با یکدیگر مقایسه کنید.

ج: انسانِ موحد کسی است که فقط خدا را پرستد و از او اطاعت نماید. او می‌کوشد کیشها و تمایلاتِ درونی و تصمیمها و فعالیتهای خود را به گونه‌ای سامان دهد که سمت و سوی خدایی بگیرند و بر محور بندگی او باشند. چنین انسانی دارای شخصیتی یگانه و یکپارچه در جهتِ عبودیت و پرستش خداست. انسانِ مشرک چون تحت سلطه تمایلات و خواسته‌های نفسانی خود و دیگران قرار دارد، فردی است چند شخصیتی با جهت‌گیریهای متفرق و سمت و سوهای پراکنده و در خدمتِ معبودهای گونه‌گون که هر کدام از این معبودها او را به سویی می‌کشند و آرامشش را سلب می‌کنند. (د ۸۷/انسانی اص) (د ۸۹) (د ۹۰)

۲۸- ویژگیهای انسانِ موحد را بنویسید؟ (د ۹۰) (م ۹۱) (خ ۹۱)

ج: انسانِ موحد کسی است که فقط خدا را پرستد و از او اطاعت نماید. او می‌کوشد کیشها و تمایلاتِ درونی و تصمیمها و فعالیتهای خود را به گونه‌ای سامان دهد که سمت و سوی خدایی بگیرند و بر محور بندگی او باشند.

۲۹- ویژگیهای انسانِ مشرک را بنویسید. (د ۹۰) (ش ۹۱)

ج: انسانِ مشرک چون تحت سلطه تمایلات و خواسته‌های نفسانی خود و دیگران قرار دارد؛ فردی است چند شخصیتی با جهت‌گیریهای متفرق و سمت و سوهای پراکنده و در خدمتِ معبودهای گونه‌گون که هر کدام از این معبودها او را به سویی می‌کشند و آرامشش را سلب می‌کنند.

۳۰- چه خصوصیتاتی در فردِ مشرک، موجب سلبِ آرامش او می‌شود؟ (ت ۹۰)

ج: از آنجا که فردِ مشرک تحت سلطه تمایلات و خواسته‌های نفسانی خود و دیگران قرار دارد فردی است چند شخصیتی با جهت‌گیریهای متفاوت و سمت و سوهای پراکنده و در خدمتِ معبودهای گونه‌گون که هر کدام او را به سویی می‌کشند و آرامشش را سلب می‌کنند.

۳۱- چرا بسیاری از انسانهای امروز، در عین پذیرشِ توحید، از یادِ خدا غافلند؟ (ت ۹۰)

ج: زیرا بسیاری از انسانها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلبِ آنان

جایگاهی ندارد. زرق و برق و زینت دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت اُنس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است. گویی هوی و هوس و آن چه و آن کس که آنان را به هوسهایشان می‌رساند، بُت و معبودشان شده و آنها را می‌پرستند، به گونه‌ای که از ابزارهای جدید مانند سینما، تلویزیون و ... برای رسیدن به این لذات دنیایی بهره می‌برند و یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند.

۳۲- منظور از «بُعد اجتماعی توحیدِ عملی» چیست؟ و چگونه تحقق می‌یابد؟ (ش/۹۰)

ج: بُعد دیگر توحید در عبادت، بُعد اجتماعی آن است که به معنای یگانه و یکپارچه شدن نظام اجتماعی در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست. جامعه از افراد گونه‌گون و سازمانهای مختلف تشکیل شده است. اگر این افراد بکوشند که در روابط خود، به جای تمایلات خود، فرمان الهی را حاکم کنند و مناسبات سیاسی و اقتصادی و روابط فرهنگی را منطبق بر احکام الهی در جهت رضای او تنظیم کنند، بُعد اجتماعی توحیدِ عبادی تحقق می‌یابد.

۳۳- ریشه بُت پرستی و شرک جدید در دنیای امروزی چیست؟ (۹۰/۱)

ج: آن است که برخی از انسانها در عین قبول داشتن خداوند؛ دین و دستورهای آن را در متن زندگی وارد نمی‌کنند و تمایلات دنیا و نفسانی خود را اصل قرار می‌دهند.

درس چهارم:

الف: قرآن کریم، حدیث و پیام:

۱- آیه شریفه زیر را ترجمه کنید: (د/ ۸۷ /تجربی /ص) (ش/۹۰) (خ/۹۱)

« قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِي وَفِرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا » (سبأ / ۴۶)

ج: بگو همانا به شما یک اندرز می‌دهم که برای خدا به پا خیزید دوتا دوتا و یکی یکی سپس بیندیشید.

۲- این حدیث پیامبر (ص) که می‌فرماید: « نیت مؤمن برتر از عمل اوست » بیانگر حُسنِ فعلی

ج: حُسنِ فاعلی

است یا حُسنِ فاعلی؟ (ش/۹۳)

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:

۳- هر چه درجه اخلاص انسان بیشتر باشد، درجه‌اش در بهشت بالاتر است. (د / ۸۷ /ریاضی /ع) ج: ص

۴- نخستین گام برای ورود به بندگی و اخلاص، تقویت روحیه حق‌پذیری است. (د / ۸۷ /ریاضی /ص) ج: ص

۵- بالاترین ثمره اخلاص، عدم نفوذ شیطان در انسان است. (د / ۸۷ /انسانی /ص) (ش/۹۱) ج: غ

۶- بالاترین میوه اخلاص در بندگی، دیدار محبوب حقیقی و تقرب به اوست. (ت/۹۰) ج: ص

۷- اگر نماز را برای ریا و خوشآمدگویی دیگران به جا آوریم فاقد حُسنِ فعلی است. (خ/۹۱) ج: غ

۸- شیطان در پیشگاه خدا اقرار کرده که توانایی فریب انسان با اخلاص را ندارد. (د/۸۹) ج: ص

ج : غ	۹- اولین قدم برای ورود به بندگی و اخلاص ، افزایش معرفت به خداوند است . (۸۹/۱)
ج : غ	۱۰- اولین ثمره اخلاص ، دیدارِ محبوبِ حقیقی و تقرّب به پیشگاهِ خداست . (۸۷/۱)
ج : جای خالی را با کلمات مناسب پُر کنید :	
ج : حُسنِ فاعلی	۱۱- روح و نیتِ عمل در صورتی که الهی باشد ، دارای است . (د ۸۷/ انسانی /ع)
ج : عبادی (عملی)	۱۲- اخلاص در بندگی معنای دیگری از توحید است . (د ۸۷/ ص)
ج : حق‌پذیری	۱۳- اولین قدم ، برای ورود به بندگی و اخلاص داشتنِ روحیهٔ است . (د/۹۲)(ت/۹۰)
ج : عملِ صالح	۱۴- قرآنِ کریم غالباً ایمان را همراه با معرفی کرده است . (د ۸۷/ ریاضی /ع) (۸۷/۱) (۹۰/۱)
ج : حُسنِ فعلی	۱۵- ظاهرِ عمل در صورتی که مطابقِ فرمانِ الهی باشد دارای است . (د ۸۷/ انسانی /ص) (خ/۹۱)
ج : حُسنِ فعلی	۱۶- عملی که مطابقِ دستوراتِ الهی به جا آورده شود ، دارای است . (د/۸۹)(د/۹۳)
د : ارتباط : هر یک از مواردِ سمتِ راست با کدام یک از مواردِ سمتِ چپ ارتباط دارد : (یک مورد اضافی است)	
ج : حُسنِ فاعلی	۱۷- خلوصِ نیت (ش/۹۰)
ج : حُسنِ فعلی	۱۸- شکلِ عملِ مطابق با فرمانِ خدا (ش/۹۰)
ج : راز و نیاز با خدا	۱۹- هر یک از جملاتِ زیر به کدام یک از راههای رسیدن به اخلاص اشاره دارد ؟ (۸۹/د)
ج : افزایش معرفت به خدا	الف) تقویتِ محبتِ خداوند در قلب ، موجبِ بهرمندی از امدادهای الهی می‌شود .
ج : انجام به عمل صالح	ب) قرآنِ ما را به تفکر و تعقل در آیات و نشانه‌های الهی دعوت می‌کند .
ج : تقویتِ روحیهٔ حق‌پذیری	ج) انسان وقتی مسیرِ حق را شناخت ، پای در میدانِ تلاش و مجاهدت می‌گذارد .
	د) کسی که به ندای هوس پاسخ داده در روزِ قیامت حسرت‌زده و پشیمان است .
هـ : به سؤالاتِ زیر پاسخِ کوتاه دهید :	
	۲۰- اخلاص در بندگی به معنای چیست ؟ (د ۸۷/ تجربی /ع)
ج :	تمام جهت‌گیریهای زندگی انسان سمت و سویی الهی پیدا کند و همه کارها فقط برای رضای او و تقرّب به او انجام پذیرد .
ج : حق‌پذیری	۲۱- اولین قدم برای ورود به بندگی چیست ؟ (ش/۹۰)
	۲۲- اولین ثمره اخلاص در انسان چیست ؟ (د ۸۷/ ریاضی /ع) (م/۹۱) (۹۰/۱)
ج :	عدم نفوذِ شیطان در انسان و یأسِ او از فردِ با اخلاص است .
ج :	۲۳- بالاترین میوه اخلاص در بندگی چیست ؟ (ش/۹۲)
ج :	دیدارِ محبوبِ حقیقی و تقرّب به اوست .
ج : گرایشِ فطری	۲۴- با توجه به آیاتِ قرآن انسان با نادیده گرفتنِ چه چیزی ، بندهٔ هوای نفس و شیطان می‌شود ؟ (۸۹/۱)
ج : مؤمنانِ با اخلاص	۲۵- شیطان در پیشگاهِ خدا اقرار کرده که توانایی فریب چه کسانی را ندارد ؟ (ش/۹۱)
ج : حُسنِ فاعلی	۲۶- نمازی که بدونِ نیتِ خالص خوانده شود فاقدِ کدام حُسن است ؟ (۹۰/۱)
و: اصطلاحاتِ زیر را تعریف کنید :	

۲۷- اخلاص در بندگی (خ/۹۲) (خ/۹۱)

ج : اخلاص در بندگی به این معناست که تمام جهت‌گیریهای زندگی انسان سمت و سوی الهی پیدا کند و همه کارها فقط برای رضای او انجام پذیرد .

۲۸- حُسْنِ فعلی و حُسْنِ فاعلی (ش/۹۱) (خ/۹۳) (د/۹۰)

ج : در انجام دادن هر عمل هم باید نیتِ خالصِ الهی داشت و هم باید مطابق با شکلی که خداوند فرمان داده است انجام شود . شرطِ اوّل را « حُسْنِ فاعلی » و شرطِ دوم را « حُسْنِ فعلی » گویند .

ز : به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید :

۲۹- ویژگیهای افرادِ حق‌پذیر را با کسانی که راهِ حق را به سوی خود بسته‌اند مقایسه کنید . (دی /۸۷/تجربی/ع)

ج : کسی که در مقابل حق خاضع و تسلیم است، به آسانی وارد مسیر بندگی می شود و به سرعت راه موفقیت را می پیماید. افراد حق پذیر، تابع دلیل هستند و وقتی عقل آنان حقیقتی را یافت ، به دنبال آن می روند. اما کسانی که راه ورود به حق را بر خود بسته اند به جای پیروی از عقل ، از هوی و هوس پیروی می کنند، وقتی خیر خواهی اطرافیان و دوستان رامی شنوند، دست به انکار می زنند و می گویند ((دلم نمی خواهد)) و در روز قیامت با مشاهده حقیقت حسرت زده و پشیمان می شوند.

۳۰- در چه صورت نماز از حسن فعلی و فاعلی برخوردار است ؟ (د/۸۷/ریاضی/ع)

ج : کسی که نماز می خواند اگر برای تقرب الهی و رضای او انجام دهد حسن فاعلی را داراست و اگر نماز را به شکل خاصی که خداوند فرمان داده و مطابق با دستور او به جا آورد حسن فعلی داراست.

۳۱- چهار مورد از برنامه‌های پیشنهادی برای رسیدن به اخلاص را نام بپسید . (د/۸۷/انسانی/ع) (ش/۹۱) (د/۹۰/۱) (د/۹۰/۲)

ج : ۱- تقویت روحیه حق پذیری ۲- افزایش معرفت به خداوند ۳- راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او ۴- یاد معاد و روز حساب ۵- انجام عمل صالح

۳۲- قرآن کریم برای افزایش معرفت به خدا چه راهی را توصیه می کند ؟ توضیح دهید . (د/۸۷/تجربی/ص)

ج : به هر میزان که معرفت ما به خدا بیشتر شود و او را عمیق تر بشناسیم ، انگیزه برای عبودیت و بندگی افزایش می یابد . دعوت قرآن کریم به تفکر و تعقل در آیات و نشانه‌های الهی به همین مقصود است . بنابراین لازم است که اوقاتی را به تفکر در آیات و نشانه‌های الهی در خلقت اختصاص دهیم و هنگام دیدن هر چیز سعی کنیم حکمت و قدرت عظیم خالق آن را به یاد آوریم .

۳۳- اجزای تشکیل دهنده هر عملی را بنویسید . (د/۸۷/ریاضی/ص)

ج : هر عملی از دو جزء تشکیل شده است : نیت که به آن هدف یا قصد می گویند و شکل و ظاهر عمل . نیت به منزله روح عمل است که به آن حیات می بخشد و شکل عمل نیز در حکم جسد و کالبد آن روح است . بنابراین ، عمل بدون نیت کالبد بی جانی بیش نیست . در انجام دادن هر عمل ، هم باید نیت درونی و قلبی انسان الهی باشد و

هم باید مطابق با شکلی که خدا فرمان داده است ، انجام شود شرطِ اوّل را « حُسْنِ فاعلی » و شرطِ دوم را « حُسْنِ فعلی » می‌نامند . مثلاً کسی که نماز می‌خواند هم باید برای تقرّبِ الهی و رضای او انجام دهد و هم آن را مطابق با دستورِ خداوند به جا آورد .

۳۴- اوّلین قدم برای ورود به بندگی و اخلاص چیست ؟ توضیح دهید . (د/۸۷/انسانی/ص)

ج : اوّلین قدم برای ورود به بندگی و اخلاص (حق‌پذیری) است . کسی که در مقابلِ حقّ تسلیم و خاضع است به آسانی واردِ مسیرِ بندگی می‌شود و به سرعت راهِ موقّعیّت را می‌پیماید . افرادِ حق‌پذیر ، تابعِ دلیل هستند وقتی عقلِ آنان حقیقتی را یافت به دنبالِ آن می‌روند . اما کسانی که راهِ ورود به حقّ را بر خود بسته‌اند به جای عقل از هوایِ نفس پیروی می‌کنند و روزِ قیامت با مشاهدهٔ حقیقتِ حسرت‌زده و پشیمان می‌شوند .

۳۵- حُسْنِ فعلی و حُسْنِ فاعلی را با مثال تعریف نمایید . (ت/۹۰)

ج : در انجام دادنِ هر عمل ، هم باید نیتِ درونی و قلبی انسان الهی باشد و هم باید مطابق با شکلی که خداوند فرمان داده است انجام شود . شرطِ اوّل را « حُسْنِ فاعلی » و شرطِ دوم را « حُسْنِ فعلی » گویند . مثلاً کسی که نماز می‌خواند هم باید نماز را برای تقرّب به خدا به جا آورد و هم آن را مطابق با دستورهای خداوند انجام دهد .

۳۶- چگونه راز و نیاز با خدا و کمک خواستن از او ما را در رسیدن به حقیقتِ بندگی و اخلاص یاری می‌کند .

ج : نیایش با خداوند و عرضِ نیاز به پیشگاهِ او ، محبّتِ خداوند را در قلب تقویت می‌کند ، غفلت را کنار می‌زند و انسان را از امدادهای او بهره‌مند می‌کند . (ت/۹۰)

۳۷- نتایج و ثمراتِ « اخلاص » در زندگیِ انسان چیست ؟ (۱/۸۹)

ج : عدمِ نفوذِ شیطان در انسان و یأسِ او از فردِ با اخلاص - احساسِ اطمینان و آرامشِ روانی - زندگی سالم و دور از فساد - احساسِ لذّت واقعی از زندگیِ خود - نجات از دغدغه‌ها و اضطرابها و کسبِ زیباییهای معنوی در عین بهره‌مندی مطلوب از دنیا .

۳۸- « تقویتِ روحیهٔ حق‌پذیری » را به عنوانِ یکی از برنامه‌های پیشنهادی جهتِ رسیدن به اخلاص شرح دهید .

ج : اوّلین قدم برای ورود به بندگی و اخلاص « حق‌پذیری » است . کسی که در مقابلِ حقّ تسلیم و خاضع است به آسانی واردِ مسیرِ بندگی می‌شود و به سرعت راهِ موقّعیّت را می‌پیماید . افرادِ حق‌پذیر تابعِ دلیل هستند و وقتی عقلِ آنان حقیقتی را یافت به دنبالِ آن می‌روند . اما کسانی که به جای پیروی از عقل از هوی و هوس پیروی می‌کنند ، خیرخواهی اطرافیان و دوستان را انکار می‌کنند . (۱/۸۷)

۳۹- چگونه با تقویتِ روحیهٔ حق‌پذیری می‌توان در مسیرِ بندگی و اخلاص حرکّت کرد ؟ شرح دهید . (د/۹۳)

ج : اوّلین قدم برای ورود به بندگی و اخلاص « حق‌پذیری » است . کسی که در مقابلِ حقّ تسلیم و خاضع است به آسانی واردِ مسیرِ بندگی می‌شود و به سرعت راهِ موقّعیّت را می‌پیماید . افرادِ حق‌پذیر تابعِ دلیل هستند و وقتی عقلِ آنان حقیقتی را یافت به دنبالِ آن می‌روند . اما کسانی که به جای پیروی از عقل از هوی و هوس پیروی می‌کنند ، خیرخواهی اطرافیان و دوستان را انکار می‌کنند .

درس پنجم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- آیه شریفه زیر را ترجمه کنید : (د / ۸۷ / ریاضی / ع)

« اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِيَجْرِيََ الْفُلْكَ فِيهِ بِأَمْرِهِ » (جاثیه ، ۴۵ / ۱۲)

ج : خداوند همان کسی است که دریا را برای شما رام کرد تا کشتیها در آن به فرمانش رام شوند .

۲- آیه شریفه « اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِيَجْرِيََ الْفُلْكَ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ » را ترجمه کنید .

ج : خداوند همان کسی است که دریا را برای شما رام کرد تا کشتیها در آن به فرمانش در آن روان گردد و تا از

فضل او بجوید و باشد که سپاسگزار باشید . (ش / ۹۱)

ب : درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید :

۳- ویژگیها و حدود هر موجودی مربوط به تقدیر الهی است . (د / ۸۷ / تجربی / ع) ج : ص

۴- تقدیر که از حکمت الهی سرچشمه می‌گیرد بر قضا تکیه دارد . (د / ۸۷ / انسانی / ع) (۸۷ / ۱) ج : ص

۵- به اجرا در آوردن نقشه جهان خلقت و خلق موجودات مربوط « به قضای الهی » است . (د / ۸۷ / انسانی / ع) ج : غ

۶- همه عوامل بوجود آورنده معلول، مستقیماً در پیدایش آن مؤثرند . (د / ۸۷ / تجربی / ص) ج : غ

۷- تقدیر الهی شامل همه ویژگیها و کیفیتها و روابط میان موجودات می‌شود . (د / ۸۷ / انسانی / ص) ج : ص

۸- اعتقاد به قضا و قدر مانع تحرک و عمل انسان است . (۱ / ۹۲) (خ / ۹۲) ج : غ

۹- حکم و فرمان خداوند برای خلقت هر مخلوقی بر اساس قضای الهی است . (ت / ۹۰) ج : ص

۱۰- کسی که « اختیار » را در بحث انکار می‌کند ، در عمل از قدرت اختیار خود بهره‌ای نمی‌برد . (ش / ۹۰) ج : غ

۱۱- اعتقاد به قضا و قدر ، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست ، بلکه عامل و زمینه‌ساز آن است . (خ / ۹۱) ج : ص

۱۲- وجود اختیار و اراده در انسان به علت اراده الهی و خواست اوست . (۱ / ۸۹) ج : ص

۱۳- قضا از حکمت الهی سرچشمه می‌گیرد و بر تقدیر تکیه دارد . (۱ / ۹۰) ج : ص

ج : جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید :

۱۴- هر قضای الهی بر یک تکیه دارد و بر اساس آن انجام می‌گیرد . (د / ۸۷ / ریاضی / ع) ج : تقدیر (قدر)

۱۵- اختیار یک حقیقت است که هر کس آن را در خود می‌یابد . (د / ۸۷ / ریاضی / ص) ج : وجدانی

۱۶- قضا که از اراده الهی سرچشمه می‌گیرد بر تکیه دارد . (د / ۸۷ / تجربی / ص) ج : تقدیر

۱۷- تقدیر از خداوند سرچشمه می‌گیرد . (د / ۸۹) ج : علم و حکمت

۱۸- آن چه مانند ویروس فلج ، تحرک سازندگی و نشاط را از جامعه می‌گیرد عقیده به است .

(ش / ۹۰) ج : جبرگرایی

۱۹- ارادهٔ انسان که از نفس یا روح او سرچشمه می‌گیرد در ارادهٔ خداست . (۸۷/۱) ج : طول
۲۰- نام دیگرِ قانونمندی و سامان‌بخشی الهی نظام است . (۸۷/۱) ج : قضا و قدر
۲۱- رواج عقیده مانند ویروسِ فلج ، تحرکِ سازندگی و نشاط را از جامعه می‌گیرد . (ش/۹۱) ج : جبرگرایی (۹۳/د)
:
۲۲- فعلِ اختیاری انسان در چه صورت انجام می‌پذیرد ؟ (د/۸۷/تجربی/ع) ج : زمانی که انسان اراده کند .
۲۳- معنی لغوی تقدیر را بنویسید . (د/۸۷/انسانی/ع) (۸۷/۱) ج : اندازه گرفتن
۲۷- موجوداتِ جهان از چه جهت مقدر به تقدیرِ الهی هستند ؟ (د/۸۷/تجربی/ص) ج : از جهتِ ویژگی ، حدود ، اندازه و موقعیتِ زمانی و مکانی
۲۵- « حکم کردن و حتمیت بخشیدن » معنا و مفهوم چه واژه‌ای است ؟ (د/۸۷/انسانی/ص) ج : قضا
۲۶- منشأ و سرچشمهٔ قضای الهی چیست ؟ (د/۸۷/انسانی/ص) ج : ارادهٔ الهی
۲۷- رابطهٔ اختیارِ انسان با ارادهٔ خدا از چه نوع عللی است ؟ (خ/۹۱) ج : علل طولی
۲۸- ویژگیها و روابطِ میانِ موجوداتِ بیانگرِ کدام یک از مواردِ تقدیر یا قضای الهی است ؟ (خ/۹۲/۱) ج : تقدیر الهی
۲۹- ویژگیها ، کیفیتهای و کلیهٔ روابطِ میانِ موجوداتِ بیانگرِ چیست ؟ (د/۸۹) ج : قدر الهی
۳۰- قضای الهی به چه چیزی تکیه دارد ؟ (ش/۹۱) ج : تقدیر الهی
و: اصطلاحاتِ زیر را تعریف کنید :
۳۱- عللِ طولی (م/۹۱) ج : گاهی تأثیرِ چند عامل در پیدایشِ یک پدیده این گونه است که مثلاً ، یک عامل در عاملِ دیگر اثر می‌گذارد و آن عاملِ دوم در عاملِ سوم تأثیر می‌کند تا اثرِ عاملِ اول را به معلول منتقل کند .
۳۲- قضای الهی (۱/۹۰) ج : موجوداتِ جهان ، از آن جهت که با حکم و فرمان و ارادهٔ الهی حتمیت می‌یابند و ایجاد می‌شوند ، مربوط به قضای الهی هستند .
ز: به سوالاتِ زیر پاسخ کامل دهید :
۳۳- چگونه می‌توان هم به قضای الهی معتقد بود و هم انسان را موجودی مختار دانست ؟ (د/۸۷/ریاضی/ع) (ش/۹۱)(د/۸۹)(۱/۹۰)
ج : وجودِ اختیار و اراده در انسان به علتِ ارادهٔ الهی و خواستِ اوست . خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد . در فعلِ اختیاری ، تا زمانی که انسان به انجام دادنِ فعلی اراده نکند ، آن فعل هم انجام نمی‌گیرد ، اما در عین حال ، وجود و ارادهٔ ما و عملی که از ما سر می‌زند ، همگی وابسته به ارادهٔ خداوند است . یعنی ارادهٔ انسان در طولِ ارادهٔ خداست و با آن منافات ندارد .

۳۴- اعتقاد به « اختیار » در زندگی فرد چه تأثیراتی دارد ؟ (د ۸۷/انسانی/ع)

ج : احساس هویت می‌کند ، از اعتماد به نفس و خود باوری بالایی برخوردار است . در قبال کارهای خود احساس مسئولیت می‌کند ، تصمیمهای اشتباه خود را می‌پذیرد و در صدد جبران بر می‌آید .

۳۵- آیا اعتقاد به قضا و قدر با وجود اختیار در انسان سازگار است ؟ کاملاً شرح دهید ؟ (د ۸۷/ریاضی/اص)

ج : کاملاً سازگار است . اعتقاد به قضا و قدر ، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست ، بلکه عامل و زمینه‌ساز آن است . یکی از تقدیرات الهی برای انسان این است که او دارای اختیار باشد . وجود اختیار و اراده در انسان به علت اراده الهی و خواست اوست . خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد ، در فعل اختیاری ، تا زمانی که انسان به انجام دادن فعلی اراده نکند ، آن فعل انجام نمی‌گیرد . اما در عین حال ، وجود ما ، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند ، همگی وابسته به اراده خداوند است . یعنی اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد .

۳۶- رواج عقیده جبری‌گری در جامعه چه پیامدهایی به دنبال دارد ؟ (د ۸۷/تجربی/اص) (د ۹۰/د) (خ ۹۳/خ)

ج : رواج عقیده « جبری‌گری » مانند ویروس فلج ، تحرک ، سازندگی و نشاط را از فرد و جامعه می‌گیرد و فرصت را برای زورگویان و تجاوزگران فراهم می‌کند . زورگویان و تجاوزگران به حقوق مردم ، قدرت و ثروت به چنگ آورده را موهبت الهی معرفی می‌کنند و مدعی می‌شوند این از تقدیرات و سرنوشت است که گروهی غرق در نعمت و ثروت و عده‌ای در محنت و مشقت باشند . از طرفی دیگر ، کسانی که از این نعمات الهی محروم شده‌اند ، به خود حق اعتراض نمی‌دهند و می‌پندارند مخالفت آنان ، اعتراض به درخواست الهی و تقدیر است .

۳۶- تأثیرات رواج عقیده « جبری‌گری » در جامعه را بنویسید . (خ ۹۳/خ)

ج : رواج عقیده « جبری‌گری » مانند ویروس فلج ، تحرک ، سازندگی و نشاط را از فرد و جامعه می‌گیرد و فرصت را برای زورگویان و تجاوزگران فراهم می‌کند . زورگویان و تجاوزگران به حقوق مردم ، قدرت و ثروت به چنگ آورده را موهبت الهی معرفی می‌کنند و مدعی می‌شوند این از تقدیرات و سرنوشت است که گروهی غرق در نعمت و ثروت و عده‌ای در محنت و مشقت باشند . از طرفی دیگر ، کسانی که از این نعمات الهی محروم شده‌اند ، به خود حق اعتراض نمی‌دهند و می‌پندارند مخالفت آنان ، اعتراض به درخواست الهی و تقدیر است .

۳۷- اعتقاد به جبر چه آثار سوء فردی و اجتماعی را به دنبال دارد ؟ (۸۷/ا)

ج : کسی که بپندارد انسان مانند سایر اشیای مادی است ، جایی برای اراده و اختیار باقی نمی‌گذارد و پویایی و نشاط خود را از دست می‌دهد و بی‌تحرکی و عدم احساس مسئولیت بر وی حاکم می‌شود رواج عقیده « جبرگرایی » تحرک سازندگی و نشاط را از فرد و جامعه می‌گیرد و فرصت را برای تجاوزگران و زورگویان فراهم می‌کند . زورگویان و تجاوزگران به حقوق مردم ، قدرت و ثروت به چنگ آورده را موهبت الهی معرفی می‌کنند و مدعی می‌شوند این از تقدیر و سرنوشت است که گروهی غرق در نعمت و ثروت و عده‌ای در مشقت باشند . از طرف

دیگر کسانی که از این نعمتِ الهی محروم شده‌اند ، به خود حقّ اعتراض نمی‌دهند و می‌پندارند مخالفتِ آنان ، اعتراض به خواستِ الهی و تقدیر است .

۳۸- توضیح دهید « تفکر و تأمل » چگونه می‌تواند دلیلی بر وجودِ اختیار در انسان باشد . (د / ۸۷/ انسانی / ص) (خ/ ۹۱)

ج : در ساعاتِ متفاوتِ شبانه‌روز تصمیم‌هایی می‌گیریم و برای این تصمیمها ابتدا اندیشه می‌کنیم و جوانبِ آن را با سبک و سنگین کردن می‌سنجیم ، گاهی نیز دچار تردید می‌شویم که از میان چند راه و چند کار ، کدام یک را انتخاب کنیم . دستِ آخر ، پس از بررسیهای لازم ، یکی از آنها را بر می‌گزینیم و واردِ آن می‌شویم این گزینش دلیل بر اختیار است .

۳۹- فوایدِ آگاهی و توجه به « اختیار » را در زندگی فردی انسان بنویسید . (ش / ۹۰) (د / ۹۲) (ش / ۹۰) (خ / ۹۱) (د / ۸۹)

ج : انسانی که اختیار خود را باور کرده احساسِ هویت می‌کند ، و از خودباوری بالایی برخوردار است ، در قبالِ کارهای خود احساسِ مسئولیت می‌کند ، تصمیمهای اشتباه خود را می‌پذیرد و در صددِ جبران آنها بر می‌آید .

۴۰- سه فایده از فوایدِ توجه انسان به اختیار را بنویسید . (ش / ۹۳)

ج : ۱- احساسِ هویت می‌کند ۲- از خودباوری بالایی برخوردار است ۳- در قبالِ کارهای خود احساسِ مسئولیت می‌کند ۴- تصمیمهای اشتباه خود را می‌پذیرد و در صددِ جبران بر می‌آید .

۴۱- رابطهٔ ارادهٔ خدا و اختیارِ انسان را شرح دهید . (ش / ۹۲) (د / ۹۱)

ج : وجودِ اختیار در انسان به علتِ ارادهٔ الهی و خواستِ اوست . خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد . در فعلِ اختیاری تا زمانی که انسان به انجام دادنِ فعلی اراده نکند ، آن فعل انجام نمی‌گیرد . اما در عین حال ، وجودِ ما ، ارادهٔ ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به ارادهٔ خداوند است . یعنی ارادهٔ انسان در طولِ ارادهٔ خداست و با آن منافات ندارد .

۴۲- چرا اعتقاد به اختیار و آزادی مطلقِ انسان از پندارهای ویرانگراست ؟ پیامدهای آن را بنویسید . (ت / ۹۰)

ج : کسانی که فکر می‌کنند اختیار به معنای آزادی مطلق است ، با نادیده گرفتنِ قانونمندیهای حاکم بر جهانِ خلقت ، خواستِ خود را محور قرار می‌دهند ، اینان اختیار را برای ارضای میل و هوسهای خود می‌خواهند و توجه نمی‌کنند که چنین برداشتی از اختیار ، نتایج زیانباری برای آنها و جامعه و محیطِ زندگی آنان خواهد داشت .

۴۳- نشانه‌های وجودِ اختیار در انسان را نام ببرید ؟ (ش / ۹۰)

ج : تفکر و تصمیم - احساسِ رضایت یا پشیمانی - مسئولیت‌پذیری

۴۴- معنای لغوی قضا و قدر چیست ؟ (۸۹/۱)

ج : تقدیر به معنای « اندازه گرفتن » است . قدر به معنای « اندازه » می‌باشد . و قضا به معنای « به انجام رساندن - پایان دادن - حکم کردن و حتمیت بخشیدن » است .

۴۵- مفاهیم تقدیر و قضا از کدام یک از صفاتِ خداوند سرچشمه می‌گیرد ؟ (۸۹/۱)

ج : تقدیر از علم و حکمت خداوند و قضا از اراده او سرچشمه می‌گیرد .

۶۶- تقدیر الهی شامل چه اموری می‌شود ؟ (۸۹/۱)

ج : همه ویژگیها ، کیفیتها ، کلیه روابط میان موجودات

۶۷- دو مورد از شواهد بدیهی بودن اختیار را بنویسید . (۹۰/۱)

ج : تفکر و تأمل - احساس رضایت یا پشیمانی - مسئولیت پذیری

۶۸- ایمان به خداوند حکیم و نظام حکیمانه او چه تأثیراتی در زندگی انسان دارد ؟ (۸۷/د/تجربی/ع)

ج : اولاً این اطمینان را به انسان می‌بخشد که جهان دارای حافظ و نگهداری است که اشتباه در کار او راه ندارد . کشتی جهان ناخدایی دارد که به علت علم و قدرت بی‌پایان او به هیچ وجه احتمال غرق شدن و نابودی آن نمی‌رود . ثانیاً انسان متوجه می‌شود که با اعتماد به این قانونمندی و نظام جهان است که می‌توانیم دروازه‌های پیشرفت را فتح کنیم و قلّه‌های کمال را بپیماییم و در آسمان هستی تا جایی که جز خدا نمی‌داند ، به پیش رویم .

درس ششم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- کلام شریف امام صادق (ع) که می‌فرماید : « کسانی که به سبب نیکوکاری زندگی دراز دارند ، از کسانی که به عمر اصلی زندگی می‌کنند ، بیشترند . » به کدام یک از سنتهای الهی اشاره می‌کند ؟ (۹۳/د)

ج : تأثیر نیکی یا بدی در سرنوشت

ج : جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید:

۲- حالت تدریجی در حرکت به سوی عذاب الهی را سنت می‌خوانند . (۹۲/۱) (خ/۹۲) (د/۹۱) ج : استدراج

۳- سنتی که عامل ظهور و بروز استعدادهای انسان است ، سنت نامیده می‌شود . (۹۲/د) ج : امتحان (ابتلاء)

هـ : به سؤال زیر پاسخ کوتاه دهید :

۴- امداد خاص خداوند نسبت به کسانی که رضایت او را می‌جویند چه نامیده می‌شود . (۹۱/د) ج : توفیق الهی

و: اصطلاحات زیر را تعریف کنید :

۵- سنت توفیق الهی : (۹۲/۱) (خ/۹۲)

ج : امداد خاص خدا نسبت به آنانی که با نیت پاک ، قدم در راه حق گذارند و سعادت جهان آخرت و رضایت پروردگار را هدف خود قرار دهند (توفیق الهی) نام دارد .

۶- سنت امداد الهی : (ش/۹۳)

ج : سنت الهی این است که هر کس با اراده و اختیار خود ، راه حق یا باطل را برگزیند ، شرایطی برای او فراهم شود که در مسیری که در پیش گرفته ، به پیش رود و سرشت خود را آشکار کند . یعنی خداوند برای هر دو گروه

امکانات و لوازم رسیدن به هدفهایشان را فراهم می کند .

۷- سنّت امتحان و ابتلاء (خ/۹۲) (خ/۹۳)

ج : سنّت امتحان مربوط به چگونگی و فرایند رشد و تکامل انسان و عامل ظهور و بروز استعدادهای اوست . هر انسان انتخابگری برای این که نیت و تمایل درونی خود را نشان دهد و نتیجه آنچه را برگزیده است ، آشکارا مشاهده کند ، همواره در معرض امتحان و آزمایش است .

درس هفتم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- آیه شریفه زیر را ترجمه کنید : (د / ۸۷ / انسانی / ص) (د / ۹۱)

« فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ . » (مائده ۳۹)

ج : کسی که توبه کند و ایمان آورد و کارهای شایسته انجام دهد پس آنانند که خداوند بدیهایشان را به حسنات تبدیل کند .

۲- آیه شریفه « إِيَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ » را ترجمه کنید . (ش / ۹۲) (ا / ۹۰)

ج : مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته انجام دهد ، پس خداوند بدیهایشان را به خوبی تبدیل کند .

۳- آیه شریفه « وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا . » را ترجمه کنید . (خ / ۹۲)

ج : هرکس کار بدی انجام دهد یا به خود ستم کند ، سپس از خدا آمرزش بخواد خدا را آمرزنده و مهربان بیابد .

۴- با توجه به آیه شریفه « إِيَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ » توبه به چه

شرایطی گناه را به نیکیها تبدیل می کند ؟ (ش / ۹۳) (ا / ۸۹)

ج : ایمان و عمل صالح

۵- حدیث شریف امام رضا (ع) « کسی که از گناه استغفار کند و در عین حال انجامش دهد ، مانند کسی است که

پروردگارش را مسخره کرده است . » بیانگر کدام یک از مراحل توبه است ؟ (خ / ۹۲)

ج : مرحله دوم - تصمیم بر تکرار نکردن گناه

۶- حدیث شریف امام رضا (ع) « الْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَيَفْعَلُهُ كَالْمُسْتَهْزِئِ بِرَبِّهِ » در ارتباط با کدام یک از مراحل

توبه آمده است ؟ (د / ۸۹)

ج : مرحله دوم - تصمیم بر تکرار نکردن گناه

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید :

۷- انقلاب علیه خود از ویژگیهای انسان مؤمن است . (د / ۸۷ / تجربی / ع) ج : غ

۸- اولین مرحله توبه معمولاً با استغفار همراه است . (د / ۹۳) ج : ص

۹- قدم دوم توبه آن است که شخص تائب به جبران گناهان خود بپردازد . (د / ۸۷ / ریاضی / ع) ج : غ

۱۰- انقلاب علیه خود ، از ویژگیهای انسان مؤمن است . (د / ۸۷ / تجربی / ص) ج : غ

۱۱- گناهان به یک میزان روح و قلب آدمی را تخریب می کنند . (ا / ۹۰) (خ / ۹۲) ج : غ

ج : غ	۱۲- توبه ، فقط یک عملِ ظاهری و لفظی است که آثارِ گناه را مَحْو می کند . (۹۲/د)
ج : غ	۱۳- در مقامِ توبه ، مردم بر یکدیگر حقوقِ مادی دارند که بسیار مهمّتر از حقوقِ معنوی است . (ش/۹۳)
ج : غ	۱۴- یکی از ویژگی های دورانِ جوانی، کم شدنِ انعطاف و تثبیتِ خوی ها و خصیلت هاست. (خ/۹۳)
ج : غ	۱۵- گرایش و شوقِ ما به دیدارِ خداوند ، با اشتیاقِ او به رستگاری و سعادتِ ما قابلِ مقایسه است . (ت/۹۰)
ج : ص	۱۶- گناهانِ بزرگ به تدریج آدمی را از مسیرِ توحید و اخلاص خارج کرده و گرفتارِ هوسهای شیطانی می کند . (ش/۹۱) (د/۹۱)
ج : ص	۱۷- مهمّترین حقّ خداوند بر بندگان ، حقّ طاعت و بندگی است . (مرداد /۹۱)

ج : جای خالی را با کلمات مناسب پُر کنید :

ج : امر به معروف و نهی از منکر	۱۸- راهِ اصلاح و درمانِ جامعه از گناهانِ اجتماعی است . (د/۸۷/تجربی/ع)
ج : توبه	۱۹- اصطلاح « پیرایش یا تخلیه » در رابطه با بحثِ مطرح شده است . (د/۸۷/تجربی/ع)
ج : امر به معروف و نهی از منکر	۲۰- راهِ اصلاح و معالجه از انحرافاتِ اجتماعی عمل به وظیفهٔ مقدّس است . (د/۹۱)
ج : معنوی	۲۱- تبلیغ افکار باطل از مصادیق تضييع حقوق مردم است . (د/۸۷/انسانی/ع)
ج : پیرایش یا تخلیه	۲۲- توبه گناهان را از قلب خارج کرده و آن را شستشو می دهد این عمل را می گویند . (د/۹۲) (د/۹۳)
ج : تصمیم بر تکرار نکردنِ گناه	۲۳- دومین مرحلهٔ توبه است . (ش/۹۳)
ج : ایمان - عمل صالح	۲۴- توبه ، به کمک و گناهان را به حسنات تبدیل می کند . (د/۸۹)
ج : درونی - قلبی	۲۵- توبه تحوّل و است که آثارِ گناه را مَحْو کند . (ا/۸۹)
ج : حقّ اطاعت و بندگی	۲۶- مهمّترین حقّ خداوند بر بندگان ، حقّ اوست . (ش/۹۲)
ج : توجیه - عادت	۲۷- از پرتگاههای خطرناکِ سقوط در وادیِ ضلالت گناه به آن است . (ش/۹۰) (خ/۹۱)

د : ارتباط : هر یک از مواردِ سمتِ راست با کدام یک از مواردِ سمتِ چپ ارتباط دارد : (یک مورد اضافی است)

ج : حقّ النَّاس	۲۸- بی حُرمتی به پدر و مادر (ش/۹۰)
ج : مراحلِ توبه	۲۹- پشیمانی از گذشته (ش/۹۰)

هـ : به سوالاتِ زیر پاسخ کوتاه دهید :

ج : با امر به معروف و نهی از منکر	۳۰- از چه راهی می توان جامعه را از گناهانِ اجتماعی اصلاح کرد ؟ (د/۸۷/ریاضی/ع)
ج : پشیمانی از گذشته	۳۱- مرحلهٔ اوّل توبه بنا به فرمایشِ امام علی (ع) چیست ؟ (د/۸۷/انسانی/ع)
ج : توجیه گناه و عادت به آن	۳۲- در رابطه با گناه پرتگاههای خطرناکِ سقوط در وادیِ ضلالت چیست ؟ (د/۸۷/ریاضی/ص)
ج : تصمیم بر تکرار نکردنِ گناه	۳۳- از دیدگاه امام علی (ع) مرحلهٔ دومِ توبه چیست ؟ (ش/۹۱)
ج : حقّ اطاعت و بندگی	۳۴- مهمّترین حقّ خداوند بر مردم چیست ؟ (د/۸۷/ریاضی/ص) (م/۹۱)
ج : بازگشت از گناه به سوی فرمان برداری از خداوند	۳۵- حقیقتِ توبه چیست ؟ (د/۸۷/تجربی/ص)

ج : مرحله اول ، پشیمانی از گذشته	۳۶- کدام مرحله توبه معمولاً با « استغفار » همراه است ؟ (۹۲/د)
ج : به کمک ایمان و عمل صالح	۳۷- در چه صورتی توبه ، گناهان را به حسنات تبدیل می کند ؟ (ت/۹۰)
ج : بازگشت لطف و آمرزش خدا به انسان توبه کار	۳۸- منظور از « توبه خداوند » در قرآن چیست ؟ (ش/۹۲) (د/۹۱)
ج : امر به معروف و نهی از منکر	۳۹- سهل انگاری در انجام دادن کدام وظیفه الهی گناهان اجتماعی را قوی تر و محکم تر می سازد ؟ (خ/۹۳)
ج : حق معنوی افراد (حق الناس)	۴۰- ایجاد بدینی در دیگران نسبت به دین ، چه حقی را ضایع می کند ؟ (۸۹/ا)
ج : امر به معروف و نهی از منکر	۴۱- راه اصلاح و معالجه جامعه بیمار ، عمل به کدام « وظیفه شرعی » است ؟ (ش/۹۰)
۴۲- چه چیزی استغفار را بی خاصیت می کند ؟ (د/۹۳)	
ج : اظهار ندامت ظاهری و گفتن کلمه استغفار ، در حال تکرار مداوم گناه	
و: اصطلاحات زیر را تعریف کنید :	
۴۳- توبه اجتماعی (د/۹۲) (خ/۹۲) (ش/۹۲) (خ/۹۱) (ا/۹۰)	
ج : اگر جامعه در برخی از ابعاد از مسیر توحید و اطاعت خداوند خارج شود ، نیازمند بازگشت به مسیر توحید و اصلاح اجتماعی است ، یعنی نیازمند توبه است .	
۴۴- توبه خدا و بندگان (ش/۹۰) (د/۹۳)	
ج : توبه خداوند به معنای بازگشت وی از عقوبت و عذاب به سوی لطف و آمرزش است . و توبه بندگان به معنای بازگشتن از گناه به سوی فرمانبرداری از خداوند است .	
ز: به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید :	
۴۵- رُکن دوم توبه را با اشاره به حدیث امام رضا (ع) توضیح دهید . (د/۸۷/تجربی/ع)	
ج : قدم دوم در توبه آن است که شخص تائب ، تصمیم جدی بر ترک گناه بگیرد . اظهار ندامت ظاهری و گفتن کلمه استغفار ، در حال تکرار مداوم گناه ، نه تنها پذیرفته نیست ، بلکه استغفار را بی خاصیت می کند . امام رضا (ع) فرمودند : کسی که از گناه استغفار کند و در عین حال ، انجامش دهد مانند کسی است که پروردگارش را مسخره کرده است .	
۴۶- با ذکر مثال توضیح دهید شدت تخریبی گناهان یکسان نیست . (د/۸۷/ریاضی/ع)	
ج : شدت تخریبی گناهان یکسان نیست برخی از گناهان تأثیرشان ضعیف ، و برخی شدید و شدیدتر است . گناهان بزرگ به سرعت آدمی را از مسیر توحید عملی و اخلاص خارج و گرفتار شیطان و وسوسه های شیطانی می کند . مثل دروغ - ظلم بر مردم - کسب مال حرام - پذیرش ظلم - پشتیبانی از ظالم - فسادهای اخلاقی - روابط نامشروع جنسی - تهمت - ترک عبادتهایی مثل نماز و روزه . برخی از این گناهان ، هم زندگی فرد را تباه می کند	

و هم در نسل آینده او تأثیر می‌گذارند و هم محصولی از عذابهای شدیدِ آخروی را در پی دارند .

۴۷- راه اصلاح و معالجهٔ جامعه از گناهان اجتماعی چیست و انجام ندادن آن چه پیامدهایی برای جامعه دارد ؟

ج : راه اصلاح و معالجهٔ جامعه از بیماریهای اجتماعی انجام دادنِ وظیفهٔ امر به معروف و نهی از منکر است . اگر مردم از انجام دادنِ این وظیفه کوتاهی کنند ، گناهان اجتماعی ، قوی‌تر و محکم‌تر می‌شوند و تمام سطوح جامعه را در بر می‌گیرد . در واقع اگر مردم در برابر اولین نمودهای گناه حساسیت نشان دهند و در برابر آن بایستند و بکوشند که جامعه را به وضع اعتدال باز گردانند ، به آسانی می‌توانند مانع گسترش آن شوند . اما اگر مردم کوتاهی کنند و اقداماتِ دلسوزانهٔ جامعه به جایی نرسد و به تدریج انحراف از حق ریشه بدواند ، اصلاح آن مشکل می‌شود و تلاشهای بزرگ و فعالیتهای ایثارگرانه می‌طلبد ، تا جایی که ممکن است نیاز باشد انسانهای بزرگ جان و مال خود را تقدیم کنند تا جامعه را از تباهی مطلق برهانند . (د/۸۷/انسانی/ع)

۴۸- منظور از « توبهٔ بندگان » و « توبهٔ خداوند » چیست ؟ (د/۸۷/ریاضی/ع)

ج : توبهٔ بندگان به معنی بازگشتن از گناه به سوی فرمانبرداری از خداوند است و توبهٔ خداوند به معنی بازگشت وی از عقوبت و عذاب به سوی لطف و آمرزش است .

۴۹- با ذکر مثال جایگاه « حق الناس » را در بحث توبه شرح دهید ؟ (د/۸۷/تجربی/ص) (ش/۹۱)

ج : حقوق مردم منحصر در حقوق مادی آنان نیست . مردم بر یکدیگر حق معنوی هم دارند که از حقوق مادی مهم‌تر است . اگر با دروغ - غیبت - تهمت آبروی انسانی ریخته شده ، اگر قلب پدر و مادری به علت بی‌حرمتی فرزندی شکسته شده ، اگر با توزیع کتاب یا فیلم گمراه‌کننده ، فساد و تباهی در جامعه گسترش یافته ، اگر رفتار ناپسند بعضی افراد سبب بدبینی دیگران به دین شده ، در واقع حقوق معنوی آنها ضایع شده است و باید فرد توبه کننده با تمام وجود به جبران حقوق از دست رفته بپردازد .

۵۰- جایگاه « حق الناس » را در مقام توبه شرح دهید و دلیل و اهمیت آن را بنویسید . (ش/۹۱)

ج : حقوق مردم منحصر در حقوق مادی آنان نیست . مردم بر یکدیگر حق معنوی هم دارند که از حقوق مادی مهم‌تر است . اگر با دروغ - غیبت - تهمت آبروی انسانی ریخته شده ، اگر قلب پدر و مادری به علت بی‌حرمتی فرزندی شکسته شده ، اگر با توزیع کتاب یا فیلم گمراه‌کننده ، فساد و تباهی در جامعه گسترش یافته ، اگر رفتار ناپسند بعضی افراد سبب بدبینی دیگران به دین شده ، در واقع حقوق معنوی آنها ضایع شده است و باید فرد توبه-کننده با تمام وجود به جبران حقوق از دست رفته بپردازد . اهمیت این مرحله به خاطر این است که پشیمانی از گذشته و تصمیم بر تکرار نکردن گناه ، عادت به گناه را از بین می‌برد ، اما برخی از گناهان را که به حق الناس مربوط بوده ، جبران نمی‌کند . از این رو انسان باید ستمی را که بر مردم کرده جبران نماید و حقوق مادی و معنوی آنها را در حدّ توان آدا کند و اگر دسترسی به آنها ندارد در حق آنها صدقه دهد و برایشان دعای خیر نماید .

۵۱- توبهٔ اجتماعی را با ذکر مثال شرح دهید ؟ (د/۸۷/انسانی/ص)

ج : همان طوری که توحیدِ عبادی دو جلوه دارد ، جلوه‌ای در فرد و جلوه‌ای در جامعه ، توبه نیز این گونه است و وقتی جامعه‌ای در برخی از ابعاد از مسیرِ توحید و اطاعتِ خداوند خارج شود ، نیازمند بازگشت به مسیرِ توحید و اصلاح اجتماعی است ، یعنی نیازمند توبه است . رباخواری - رشوه گرفتن - بی‌توجهی به عفاف و پاکدامنی - ظلم کردن - ظلم‌پذیری و اطاعت از غیرِ خدا از جمله انحرافات اجتماعی است .

۵۲- از مراحلِ توبه جبرانِ حقوقِ مردم را شرح دهید . (خ/۹۲)

ج : با این که با دو مرحله قبل عادت به گناه از بین می‌رود ، اما برخی گناهان را که به حقّ النَّاسِ مربوط بوده ، جُبران نمی‌کند از این رو فرد باید ستمی را که به مردم کرده جُبران نماید و حقوقِ مادی یا معنوی آنها را در حدّ توان ادا کند . و رضایتِ صاحبانِ حقّ را به دست آورد و اگر به آنان دسترسی ندارد در حقّ آنان صدقه دهد و برایشان دعای خیر کند . حقوقِ مردم منحصر در حقوقِ مادی آنان نیست . مردم بر یکدیگر حقّ معنوی هم دارند که از حقوقِ مادی مهم‌تر است . اگر با دروغ - غیبت - تهمتِ آبروی انسانی ریخته شده ، اگر قلبِ پدر و مادری به علتِ بی‌حرمتی فرزندی شکسته شده ، اگر با توزیعِ کتاب یا فیلم گمراه‌کننده ، فساد و تباهی در جامعه گسترش یافته ، اگر رفتارِ ناپسندِ بعضی افراد سببِ بدبینی دیگران به دین شده ، در واقع حقوقِ معنوی آنها ضایع شده است و باید فردِ توبه‌کننده با تمام وجود به جُبرانِ حقوقِ از دست رفته پردازد .

۵۳- چرا یکی از حیل‌های شیطان ، خوشگذرانی در دورانِ جوانی به امیدِ توبه کردن در دورانِ پیری است ؟ توضیح دهید . (ش/۹۳)

ج : اولاً پیری محصولِ کثرتِ جوانی است بسیار نادرند کسانی که در پیری توانسته باشند خود را متحوّل کنند . ثانیاً : تعدادِ اندکی از آدمهای گناهکار در پیری فرصتِ توبه پیدا می‌کنند . ثالثاً : فریبِ بزرگِ شیطان این است که لذّتِ گناه را برتر از خوشی و لذّتِ اطاعت از فرمانِ الهی جلوه می‌دهد .

۵۴- یکی از مراحلِ توبه « جبرانِ حقوقِ الهی » است ، آن را شرح دهید . (ش/۹۰) (ش/۹۳)

ج : یکی از حقوقی که فردِ توبه‌کننده باید جُبران کند حقّ خداوند بر مردم است که مهم‌ترین آن ، حقّ اطاعت و بندگی اوست . توبه‌کننده باید بکوشد کوتاهیهای خود در پیشگاهِ خداوند را جُبران کند ، مثلاً نمازها و روزه‌های از دست داده را قضا کند . و عبادت‌های ترک شده را به جا آورد .

۵۵- مرحله دوم از مراحلِ توبه را نام برده ، آن را توضیح دهید . (ش/۹۲)

ج : مرحله دوم در توبه تصمیم بر تکرار نکردنِ گناه است . اظهارِ ندامتِ ظاهری و گفتنِ کلمه استغفار ، در حالِ تکرارِ مداومِ گناه ، نه تنها پذیرفته نیست ، بلکه استغفار را بی‌خاصیت می‌کند .

۵۶- مراحلِ توبه از دیدگاهِ امام علی (ع) را نام ببرید . (خ/۹۱) (د/۹۱) (خ/۹۳)

ج : پشیمانی از گذشته - تصمیم بر تکرار نکردنِ گناه - جُبرانِ حقوقِ مردم - جُبرانِ حقوقِ الهی

۵۷- چه عواملی موجبِ خاموشی چراغِ عقل و فطرتِ آدمی می‌شود ؟ (د/۸۹)

ج : گاهی آدمی حُرمتِ خدای خود را می‌شکند ، گام در ناسپاسی می‌گذارد و خود را به گناهان آلوده می‌کند و از مسیرِ رستگاری دور می‌شود . گاهی نیز حُرمت‌شکنی به تدریج افزایش می‌یابد و دامنهٔ گناه آن چنان گسترده می‌شود که چراغِ عقل و فطرت به خاموشی می‌گراید ، در این صورت جهتِ الهی زندگی عوض می‌شود و آدمی ، پُشت به خدا ، به سوی که شیطان وسوسه‌اش می‌کند ، قَدَم بر می‌دارد .

ج : جبرانِ حقوقِ مردم

۵۸- مرحلهٔ سوم « توبه » چیست ؟ (۸۷/۱)

۵۹- یکی از مراحلِ توبه ، پشیمانی از گذشته است آن را شرح دهید . (۹۰/د)

ج : پشیمانی حالتِ درونی است که فرد را دچارِ اندوه و حسرت می‌کند و شیرینی گناه را به تلخی تبدیل می‌سازد . تا وقتی شیرینی گناه در جانِ آدمی باقی است و از خاطرهٔ آن احساسِ لذت می‌کند ، توبه آغاز نشده است ، اگر انسان ، پس از انجام دادنِ توبه هنوز از گناه خود خوشش بیاید ، در واقع هنوز پشیمان نشده و صرفاً ادعای پشیمانی کرده است . این مرحلهٔ توبه معمولاً با استغفار همراه است .

۶۰- چرا در دورهٔ جوانی توبه آسان‌تر است ؟ با مثال شرح دهید . (۹۳/د)

ج : دورهٔ جوانی دورهٔ انعطاف‌پذیری ، تحوّل و دگرگونی و دورهٔ پیری دورهٔ کم شدنِ انعطاف ، تثبیت خویها و خصلتهاست . اگر در دورهٔ جوانی خصلتهایی در انسان پدید آید ، خارج کردنِ آن خصلتها در پیری بسیار سخت خواهد بود . خصلتهای ناپسندی که در ما پدید می‌آیند ، شبیه طنابهایی هستند که بر پای انسان بسته می‌شوند . هر قدر زمان می‌گذرد ، آن طنابها محکم‌تر می‌شود و ارادهٔ آدمی ضعیف‌تر می‌گردد و پاره کردنِ آنها بسیار سخت و گاه نزدیک به محال می‌شود .

درس هشتم :

الف : قرآن کریم ، حدیث و پیام :

۱- آیهٔ شریفهٔ زیر را ترجمه کنید : (اردی / ۸۷ / ریاضی / تجربی / ع) (اردی / ۹۰)

« مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ » (فتح ، ۲۹)

ج : محمد رسول خدا و کسانی که با او هستند بر کافران سختگیر و با یکدیگر مهربان هستند .

- مشخص کنید در رابطه با کدام یک از معیارهای تمدن متعالی است ؟ ج : دوستی با حق و دشمنی با باطل

۲- آیهٔ شریفهٔ زیر را ترجمه کنید : (اردی / ۸۷ / انسانی / تجربی / ع) (ت / ۸۹) (خ / ۹۰) (د / ۹۰) (اردی / ۹۱) (مرداد / ۹۱) (ش / ۹۲)

« قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ . » (زمر / ۹)

ج : بگو آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند با هم برابرند همانا تنها خردمندان متذکر می‌شوند .

- مشخص کنید در رابطه با کدام یک از معیارهای تمدن متعالی است ؟ ج : تفکر و تعقل

۳- چگونگی موضعگیری مسلمانان در جامعه را با توجه به عبارت قرآنی « أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ » بنویسید . (ش / ۹۰)

ج : براساس این آیه ، مسلمانان باید با هم‌کیشان خود در سراسر جهان پیوند برادری برقرار کنند و مانند اعضای یک خانواده از یکدیگر دفاع نمایند . با ظالمان و مفسدان مبارزه کرده و یار ستم‌دیدگان و مستضعفان باشند .

۴- هر یک از آیات زیر به کدام یک از معیارهای جامعه و تمدن اسلامی اشاره می‌کند : (خ/۹۲)(د/۹۳)

الف) « مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ » ج : معیار توحید - معاد

ب) « مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ » ج : جبهه‌گیری در برابر حق و باطل

۵- آیه شریفه زیر را ترجمه نموده و بنویسید بیانگر کدام یک از معیارهای تمدن اسلامی است ؟ (د/۹۲)

« وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً »

ج : و از آیاتش اینکه برای شما از جنس خودتان جفتی آفرید تا در کنار او آرامش یابید . و در میان شما دوستی و مهربانی قرار داد .

ج : تحکیم جایگاه خانواده

۶- آیه شریفه « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ » را ترجمه نموده و بنویسید به کدام

یک از معیارهای تمدن اسلامی اشاره دارد ؟ (ش/۹۳)

ج : ای کسانی که ایمان آوردید خدا را اطاعت کنید و از رسول و صاحبان امر از خودتان اطاعت کنید .

نام معیار : اطاعت از خدا و رسول و صاحبان امر

۷- این حدیث پیامبر (ص) که می‌فرماید : « طَلَبِ عِلْمٍ بِرِ هَرِّ مَرْدٍ وَ زَنِّ وَاجِبٌ اسْتِ . » بیانگر کدام یک از معیارهای

تمدن اسلامی است ؟ (خ/۹۳) ج : معیار خرد ورزی

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید :

ج : غ	۸- مبارزه پیامبر اسلام با دعوت به عدل آغاز شد . (اردی / ۸۷ / ریاضی / ع)
ج : ص	۹- مواظبت و حراست از بنیان خانواده مانع گسترش بسیاری از مشکلات اخلاقی و فرهنگی می‌شود . (اردی / ۸۷ / ریاضی / ع) (خ/۹۱)
ج : غ	۱۰- اولین آیاتی که به رسول خدا نازل شد درباره عدالت و رفع تبعیض بود . (اردی / ۸۷ / انسانی / ص) (اردی / ۹۱) (ت / ۸۷) (خ/۸۷)
ج : غ	۱۱- اولین آیاتی که به رسول خدا نازل شد درباره توحید و معاد بود . (خ/۹۰)
ج : غ	۱۲- یکی از جنبه‌های عدالتخواهی رسول خدا (ص) مبارزه با جاهلیت بود . (اردی / ۸۷ / انسانی / ع)
ج : ص	۱۳- پیامبر اکرم (ص) در کنار دعوت به توحید ، منکران را با مفهوم معاد آشنا ساخت . (م/۹۱)
ج : غ	۱۴- پیامبر اکرم (ص) در کنار دعوت به توحید با استدلالهای محکم منکران را با حقیقت عدالت آشنا ساخت . (اردی / ۸۷ / تجربی / ع) (ش/۹۰) (خ/۹۱)
ج : غ	۱۵- رسول خدا افرادی را که به گوشه عبادتگاه پناه می‌بردند مورد تأیید قرار داده آنها را از خود می‌دانستند . (اردی / ۸۷ / ریاضی / ص) (ارد / ۸۹)

ج : غ	۱۶- اولین آیاتی که به رسول خدا (ص) نازل شد ، در باره برقراری جامعه عدالت محور بود . (۸۹/ ۱)
ج : ص	۱۷- اولین آیاتی که به رسول خدا (ص) نازل شد ، در باره دانش و آموختن بود . (۹۲/د)
ج : ص	۱۸- گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلام ، نیازمند تغییر در نگرش انسانها و تحوّل بنیادین در شیوه زندگی فردی و اجتماعی مردم بود . (۹۰/۱) (ش / ۸۹)
ج : غ	۱۹- گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلام تنها نیازمند تحول بنیادی در زندگی اجتماعی مردم بود . (۹۳/د)
ج : ص	۲۰- اعتقاد به توحید و آخرت موجب تغییر نگرش یاران پیامبر (ص) نسبت به جهان هستی گشت . (۸۹ / د)
ج : ص	۲۱- از ویژگیهای فرهنگی علمی دوره اسلامی ، عدم اختصاص علم به طبقه یا قشری خاص بود . (ت / ۸۹)
ج : ص	۲۲- با گرویدن مردم به اسلام ، خانواده کانون رشد فضائل اخلاقی ، دوستی و مودت گردید . (خ / ۹۲)
ج : غ	۲۳- در عصر جاهلیت ، زنان از کمترین حقوق از جمله حق مالکیت برخوردار بودند . (۹۰/د)
ج : ص	۲۴- از برنامه های مهم پیامبر (ص) ، تبیین جایگاه خانواده به عنوان کانون رشد و مانع اصلی نابسامانیهای اجتماعی بود . (اردی / ۹۰)
ج : غ	۲۵- رسول خدا (ص) تلاش می نمود انسانهایی تربیت کند که تنها به رستگاری آخری توجه کنند . (ش / ۹۲)
ج : ص	۲۶- رسول خدا (ص) از مسلمانان می خواهد که با همکیشان خود مهربان و با ظالمان سختگیر باشند . (ش / ۹۲) (خ / ۹۳)

ج : جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید :

ج : نگرش	۲۷- اعتقاد به توحید و آخرت موجب تغییر یاران پیامبر (ص) نسبت به جهان هستی شد . (۹۰/د) (ش / ۹۲)
ج : توحید - آخرت	۲۸- اعتقاد به و موجب تغییر نگرش یاران پیامبر (ص) و تحوّل در شیوه زندگی آنان شد . (اردی / ۸۷ / ریاضی / ع)
ج : عدالت	۲۹- در دوره اسلامی مبارزه مردم با حکومت برای برقراری شکل گرفت . (اردی / ۸۷ / ریاضی / ع) (ش / ۹۱)
ج : دانش و آموختن	۳۰- اولین آیاتی که به رسول خدا (ص) نازل شد ، و آغازگر رسالت او بود در باره بود . (اردی / ۸۷ /) (تجربی / ص) (ش / ۹۱) (خ / ۹۲) (د / ۹۱)
ج : ولایت الهی	۳۱- جبهه حق ، جبهه یکتاپرستی ، عدالت خواهی ، کرامت های اخلاقی و در یک کلام است . (اردی / ۸۷ / انسانی / ص) (اردی / ۹۱) (م / ۹۱)
ج : نگرش	۳۲- گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلام نیازمند تغییر در انسانها و تحوّل در شیوه زندگی فردی و اجتماعی مردم بود . (ش / ۸۹) (۸۹/۱) (خ / ۹۱) (خ / ۹۲)
ج : طاغوت - قوانین الهی	۳۳- رسول خدا آمده بود تا مردم را از حکومت نجات دهد و نظامی بر پایه بنا کند . (تیر / ۸۷) (و / خ / ۸۷)
ج : معاد	۳۴- پیامبر در کنار دعوت به توحید با استدلالهای محکم منکرین را با آشنا ساخت . (خ / ۹۳)
ج : عدالتخواهی	۳۵- مبارزه با تبعیض نژادی و امتیازهای اشرافی یکی از جنبه های رسول خدا (ص) بود . (۹۰/) (ش / ۹۰) (د / ۹۳)

ج : طاعت	۳۶- از نظر رسول خدا (ص) جبهه باطل ، جبهه مشرکان ، ستمگران و مفسدان به تعبیر دیگر ولایت و شیطان است . (۸۹/د)
ج : تبعیض نژادی	۳۷- از جنبه های عدالتخواهی رسول خدا (ص) مبارزه با و امتیاز اشرافی بود . (ت/۸۹)
ج : عفاف	۳۸- با گرویدن مردم به اسلام ، حضور زن در جامعه با توأم شد و استفاده ابزاری از او مُلغی گردید . (خ/۹۱)
ج : خانواده	۳۹- در جامعه اسلامی جایگاه ممتاز دارد و محل آرامش ، مودت و رحمت است . (ش/۹۳)
ج : اخلاقی - فرهنگی	۴۰- مواظبت و حراست از بنیان خانواده مانع گسترش بسیاری از مشکلات و می شود . (اردی /۸۹)

هـ: به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید :

۴۱- دعوت مکرر قرآن به خرد ورزی چه نتیجه ای به دنبال داشت ؟ (اردی / ۸۷ / ریاضی /ع)	
ج : شکستن سد جاهلیت و خرافه گرایی	
ج : اخلاقی و فرهنگی	۴۲- تحکیم بنیان خانواده مانع از گسترش چه مشکلاتی می شود ؟ (اردی / ۸۷ / انسانی /ص)
ج : اخلاقی و فرهنگی	۴۳- حراست از بنیان خانواده مانع از گسترش چه مشکلاتی در جامعه می شود ؟ (ش / ۹۰)
۴۴- نخستین معیار تمدن اسلامی که پیامبر (ص) به آن دعوت می نمود چیست ؟ (اردی / ۸۷ / انسانی /ص)	
ج : دعوت به توحید و مبارزه با شرک	
ج : واجب	۴۵- براساس سخن پیامبر (ص) ؛ علم آموزی برای مردان و زنان در اسلام چه حکمی دارد ؟ (اردی / ۸۷ / تجربی /ع)
ج : معاد	۴۶- پیامبر اسلام (ص) در کنار دعوت به توحید منکرین را با چه حقیقتی آشنا ساخت ؟ (اردی / ۸۷ / انسانی /ع) (اردی / ۸۷ / ریاضی /ص)
ج : عدل	۴۷- کدام یک از معیارهای مورد نظر پیامبر اسلام (ص) بعد از ایشان مورد توجه قرار نگرفت ؟ (اردی / ۸۷ / انسانی /ع)
ج : آبادترین	۴۸- جامعه اسلامی علاوه بر اینکه با اخلاق ترین و معنوی ترین جامعه است باید چه ویژگی دیگری داشته باشد ؟ (تیر / ۸۷)
۴۹- گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلام نیازمند چه تغییر و تحولی بود ؟ (۸۹/۱) (خ/۹۱) (خ/۹۲)	
ج : تغییر در نگرش انسانها و تحول در شیوه زندگی فردی و اجتماعی	
۵۰- اولین آیاتی که به رسول خدا نازل شد در مورد چه موضوعی بود ؟ (ش/۸۹) (۱/۹۰) (خ/۹۱) (د/۹۳)	
ج : در مورد علم و خردورزی (دانش و آموختن)	
ج : توحید و آخرت	۵۱- اعتقاد به کدام یک از اصول اعتقادی ، موجب تغییر نگرش انسانها و تحول در شیوه زندگی آنها می شود ؟ (ت/۹۰)
ج : توحید و معاد	۵۲- دو اصل از اصول دین که موجب تغییر نگرش یاران پیامبر (ص) شد را نام ببرید ؟ (اردی/۹۱)
۵۳- اعتقاد به توحید و آخرت ، چگونه موجب تحول در شیوه زندگی یاران پیامبر اکرم (ص) گردید ؟ (اردی /۸۹)	
ج : با تغییر نگرش آنها به جهان هستی	
۵۴- به جز دعوت مکرر قرآن به خرد ورزی چه عامل دیگری سد جاهلیت و خرافه گرایی را شکست ؟ (ش/۹۰)	
ج : تشویقهای دائمی رسول خدا (ص)	
۵۵- یکی از جنبه های عدالتخواهی پیامبر (ص) را نام ببرید ؟ (د / ۹۰)	
ج : مبارزه با تبعیض نژادی و امتیازات اشرافی	

۵۶- یکی از عناصر اصلی برنامه پیامبر اکرم (ص) در تبیین جایگاه خانواده را بنویسید؟ (ش/۹۱)

ج: احیای منزلت زن و ارزشهای اصیل او

۵۷- دو جبهه‌ای که از دیدگاه رسول خدا (ص) در مقابل هم قرار دارند کدام است؟ (ش/۹۱) ج: حق و باطل

۵۸- رسول خدا از مسلمانان می‌خواهد با همکیشان خود چگونه رفتار کنند؟ (د/۹۰)

ج: برقراری پیوند برادری و دفاع از یکدیگر - مبارزه با ظالمان و یاری ستمدیدگان

۵۹- رسول خدا (ص) با کسانی که به گوشه‌ عبادتگاه رفته و از مردم کناره‌گیری می‌کردند چگونه برخورد می‌کردند؟ (ش/۹۲)

ج: به سختی نکوهش می‌کرد و آنها را از خود نمی‌دانست.

و: اصطلاحات زیر را تعریف کنید:

۶۰- ولایت طاغوت (ت/۸۹) ج: جبهه باطل - جبهه مشرکان - ستمگران - مفسدان

۶۱- تحکیم بنیان خانواده (ت/۸۹) ج: مواظبت و حراست از بنیان خانواده مانع گسترش بسیاری از مشکلات اخلاقی و فرهنگی می‌شود.

۶۲- جبهه حق (د/۹۲) ج: جبهه حق جبهه یکتاپرستی، عدالتخواهی، کرامتهای اخلاقی و در یک کلام ولایت الهی است.

۶۳- جبهه باطل (د/۹۳) ج: جبهه مشرکان، ستمگران، مفسدان و به تعبیر دیگر ولایت طاغوت و شیطان است.

ز: به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید:

۶۴- چگونه در تمدن متعالی اسلام زن منزلت انسانی خود را به دست آورد؟ (اردی/۸۷/ریاضی/ع)

ج: با گرویدن مردم به اسلام، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد استقلال مالی به دست آورد. حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد، رابطه زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفاده ابزاری از زن مٹلغی گردید تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی - دوستی و مودت گردد و محیط جامعه از فساد و بی‌بند و باری محفوظ بماند و حریم عفاف و عزت زن حفظ شود.

۶۵- از معیارهای تمدن اسلامی «دیدگاه متعادل نسبت به دنیا و آخرت» را شرح دهید؟ (د/۹۰)

ج: رسول خدا (ص) تلاش می‌نمود انسانهایی تربیت نماید که در عین توجه به رستگاری آخری به عنوان هدف اصلی زندگی، برای رشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند. افرادی که هم از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهره صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق، خود را برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده می‌سازند. انسانهایی که در عین توجه به معنویات و اخلاق، از جامعه کناره‌گیری نمی‌کنند و برای عزت و آسایش مردم می‌کوشند و این را نیز وسیله‌ای جهت رستگاری خود قرار می‌دهند.

۶۶- چگونه تعالیم اسلام بین زندگی مادی و معنوی انسان توازن و تعادل برقرار کرده است؟ (اردی/۹۰)

ج: رسول خدا (ص) تلاش می‌نمود انسانهایی تربیت نماید که در عین توجه به رستگاری آخری به عنوان هدف اصلی زندگی، برای رشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند. افرادی که هم از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهره صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق، خود را

برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده می‌سازند. انسانهایی که در عین توجه به معنویات و اخلاق، از جامعه کناره‌گیری نمی‌کنند و برای عزت و آسایش مردم می‌کوشند و این را نیز وسیله‌ای جهت رستگاری خود قرار می‌دهند.

۶۷- برقرای اعتدال بین بُعد مادی و معنوی انسان را به عنوان یکی از معیارهای تمدن اسلامی شرح دهید. (اردی / ۸۷ / انسانی / ص) (ش / ۹۱)

ج : رسول خدا (ص) تلاش می‌نمود انسانهایی تربیت نماید که در عین توجه به رستگاری اخروی به عنوان هدف اصلی زندگی، برای رشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند. افرادی که هم از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهره صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق، خود را برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده می‌سازند. انسانهایی که در عین توجه به معنویات و اخلاق، از جامعه کناره‌گیری نمی‌کنند و برای عزت و آسایش مردم می‌کوشند و این را نیز وسیله‌ای جهت رستگاری خود قرار می‌دهند.

۶۸- رسول خدا (ص) برای توجیه انسانها به زندگی دنیوی و اخروی، آنان را چگونه تربیت می‌کرد؟ (خ / ۹۲)

ج : رسول خدا (ص) تلاش می‌نمود انسانهایی تربیت نماید که در عین توجه به رستگاری اخروی به عنوان هدف اصلی زندگی، برای رشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند. افرادی که هم از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهره صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق، خود را برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده می‌سازند. انسانهایی که در عین توجه به معنویات و اخلاق، از جامعه کناره‌گیری نمی‌کنند و برای عزت و آسایش مردم می‌کوشند.

۶۹- منزلت انسانی زن در تمدن اسلامی چگونه است؟ شرح دهید؟ (اردی / ۸۷ / تجربی / ع)

ج : با گرویدن مردم به اسلام، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد استقلال مالی به دست آورد. حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد، رابطه زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفاده ابزاری از زن مٹنی گردید تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی - دوستی و مودت گردد و محیط جامعه از فساد و بی‌بندوباری محفوظ بماند و حریم عفاف و عزت زن حفظ شود.

۷۰- با گرویدن مردم به دین اسلام، زن و خانواده از چه جایگاهی برخوردار است؟ (ت / ۸۹) (م / ۹۱) (خ / ۹۳) (د / ۹۱)

ج : با گرویدن مردم به اسلام، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد استقلال مالی به دست آورد. حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد، رابطه زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفاده ابزاری از زن مٹنی گردید تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی - دوستی و مودت گردد و محیط جامعه از فساد و بی‌بندوباری محفوظ بماند و حریم عفاف و عزت زن حفظ شود.

۷۱- نظر اسلام را درباره « زن و جایگاه اجتماعی او » توضیح دهید؟ (ش / ۹۰)

ج : با گرویدن مردم به اسلام، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد استقلال مالی به دست آورد. حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد، رابطه زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفاده ابزاری از زن مٹنی

گردید تا خانواده کانونِ رُشدِ فضایلِ اخلاقی - دوستی و مودّت گردد و محیطِ جامعه از فساد و بی‌بندوباری محفوظ بماند و حریمِ عِفاف و عزّتِ زن حفظ شود .

۷۲- پیامبرِ اسلام (ص) برای برقراری تعادل میانِ زندگی دنیوی و اُخروی چه تلاشی نمود ؟ توضیح دهید ؟ (اردی ۸۷/ انسانی/ع)

ج : رسولِ خدا (ص) تلاش می‌نمود انسانهایی تربیت نماید که در عینِ توجّه به رستگاری اُخروی به عنوانِ هدفِ اصلی زندگی ، برای رُشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند . افرادی که هم از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهرهٔ صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوندِ متعال و پایبندی به اخلاق ، خود را برای تقرّب الهی و رستگاری جاودانه آماده می‌سازند . انسانهایی که در عینِ توجّه به معنویات و اخلاق ، از جامعه کناره‌گیری نمی‌کنند و برای عزّت و آسایشِ مردم می‌کوشند و این را نیز وسیله‌ای جهتِ رستگاری خود قرار می‌دهند.

۷۳- ویژگیهای جامعهٔ عدالت‌محور که حضرتِ محمّد (ص) برای تحقّق آن تلاش می‌نمود چیست ؟ (خ/۹۰) (اردی ۸۹/د/۹۳)

ج : ۱- جامعه‌ای که در آن مظلوم حقّ خود را به آسانی از ظالم بستاند .

۲- امکانِ رشد برای همهٔ انسانها فراهم شود .

۳- نعمتها و ثروتهای زمین در انحصارِ گروهی محدود نباشد .

۴- پیامبر (ص) از هر فرصتی برای رفع تبعیضهای طبقاتی حاکم بر نظامِ جاهلی و برقراری فرهنگِ برابری و مساوات در جامعه کمال استفاده را نمود .

۷۴- پیامبرِ اکرم (ص) برای تحقّق جامعهٔ عدالت‌محور چه تلاشی نمود ؟ توضیح دهید . (ش/۹۲)

ج : آن حضرت تلاش کرد جامعه‌ای عدالت‌محور برپا نماید به طوری که در آن مظلوم به آسانی حقّ خود را از ظالم بستاند و امکانِ رشد برای همهٔ انسانها فراهم باشد نه اینکه نعمتها و ثروتهای زمین در انحصارِ گروهی محدود باشد . ایشان از هر فرصتی برای رفع تبعیضهای طبقاتی حاکم بر نظامِ جاهلی و برقراری فرهنگِ برابری و مساوات در جامعه کمال استفاده را می‌نمود .

۷۵- جامعهٔ مطلوب از دیدگاهِ پیامبر (ص) چگونه جامعه‌ای است ؟ (خ/۹۱)

ج : جامعه‌ای که در آن مظلوم حقّ خود را به آسانی از ظالم بستاند . امکانِ رشد برای همهٔ انسانها فراهم باشد . نعمتها و ثروتهای زمین در انحصارِ گروهی محدود نباشد . تبعیضِ طبقاتی در جامعه نباشد و فرهنگِ برابری و مساوات در جامعه برقرار باشد .

۷۶- « احیای جایگاهِ خانواده و منزلتِ زن » را به عنوانِ یکی از معیارهای تمدّنِ متعالی اسلام توضیح دهید ؟ (تیر ۸۷)

ج : احیای منزلتِ زن و ارزشِ اصیلِ او از عناصرِ اصلی این برنامه به شمار می‌رفت . در عصری که زن کالایی در کنار سایر کالاهای تلقی می‌شد و از کم‌ترین حقوق ، از جمله حقّ مالکیت برخوردار نبود و تولّد دختر در خانواده

سرافکنندگی آن خانواده را به دنبال داشت . در شرایطی که زن فقط به ابزاری برای هوسرانیهای جنسی مرد تبدیل شده بود . رسول خدا با گفتار و رفتار خویش انقلابی عظیم پدید آورد و دربارهٔ یکسانی منزلت زن و مرد سخن گفت با گرویدن مردم به اسلام ، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد . استقلال مالی ، حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد ، رابطهٔ زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفادهٔ ابزاری از زن مُلغی گردید تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی ، دوستی و مودت گردد و محیط جامعه از فساد و بی بند و باری محفوظ بماند و حریم عفاف و عزت زن حفظ شود .

۷۷- در عصر جاهلیت زنان از چه جایگاهی برخوردار بودند ؟ (۸۹/ ۱) (ش/ ۹۲)

ج : در آن عصر زن کالایی در کنار سایر کالاها تلقی می شد و از کم ترین حقوق از جمله حق مالکیت برخوردار نبود و تولد دختر در خانواده سرافکنندگی آن خانواده را به دنبال داشت . زن فقط به ابزاری برای هوسرانیهای جنسی مرد تبدیل شده بود .

۷۸- پیامبر اسلام (ص) چه کسانی را از خود نمی دانستند و آنان را نکوهش می کردند ؟ (۹۰/ ۱)

ج : رسول خدا (ص) ، کسانی که به گوشهٔ عبادتگاه پناه می بردند و از مردم کناره گیری کرده ، به زندگی خود و خانواده بی توجه بودند ، نکوهش می کرد . از طرف دیگر ، افرادی را که فقط به لذتهای دنیایی سرگرم بودند یا فقط به جمع ثروت و کسب قدرت می پرداختند و از لذت معنوی جاوید باز می ماندند را نیز نکوهش می کرد .

۷۹- رسول خدا عبادت چه کسانی را مورد نکوهش قرار داد ؟ (خ/ ۹۰) (د/ ۹۲)

ج : رسول خدا (ص) ، کسانی را که به گوشهٔ عبادتگاه پناه می بردند و از مردم کناره گیری کرده ، به زندگی خود و خانواده بی توجه بودند ، نکوهش می کرد . از طرف دیگر ، افرادی را که فقط به لذتهای دنیایی سرگرم بودند یا فقط به جمع ثروت و کسب قدرت می پرداختند و از لذت معنوی جاوید باز می ماندند را نیز نکوهش می کرد .

۸۰- دیدگاه رسول خدا (ص) در مورد کسانی که فقط به بُعد دنیوی و آخروی توجه می کردند چه بود ؟ (اردی / ۹۱) (د/ ۹۱)

ج : آنانی که به گوشهٔ عبادتگاه پناه می بردند و از مردم کناره گیری کرده ، به زندگی خود و خانواده بی توجه بودند ، نکوهش می کرد از طرف دیگر ، افرادی را که فقط به لذتهای دنیایی سرگرم بودند یا فقط به جمع ثروت و کسب قدرت می پرداختند هواپرستانی می شمرد که به لذات دنیا بسنده کرده اند و از لذت معنوی جاوید آخرت باز مانده اند .

۸۱- در تمدن متعالی اسلام ، منظور از جبههٔ حق و باطل چیست ؟ (ش/ ۸۹)

ج : جبههٔ حق ، جبههٔ یکتاپرستی - عدالتخواهی - کرامتهای اخلاقی و در یک کلام ولایت الهی است . مؤمنان ولایت الهی را پذیرفته اند و فرمانبردار خداوند هستند . جبههٔ باطل ؛ جبههٔ مشرکان ، ستمگران ، مفسدان و به تعبیر دیگر ولایت طاغوت و شیطان است .

۸۲- جبههٔ حق و باطل شامل چه گروههایی است ؟ (۹۰/ ۱)

ج : جبههٔ حق ، جبههٔ یکتاپرستی - عدالتخواهی - کرامتهای اخلاقی و در یک کلام ولایت الهی است . مؤمنان ولایت الهی را پذیرفته اند و فرمانبردار خداوند هستند . جبههٔ باطل ؛ جبههٔ مشرکان ، ستمگران ، مفسدان و به تعبیر دیگر ولایت طاغوت و شیطان است .

۸۳- منظور از جبهه حق و باطل چیست؟ کاملاً شرح دهید. (اردی / ۸۷ / تجربی / ص)

ج : جبهه حق ، جبهه یکتاپرستی - عدالتخواهی - کرامتهای اخلاقی و در یک کلام ولایت الهی است . مؤمنان ولایت الهی را پذیرفته‌اند و فرمانبردار خداوند هستند . جبهه باطل ؛ جبهه مشرکان ، ستمگران ، مفسدان و به تعبیر دیگر ولایت طاغوت و شیطان است .

۸۴- « جبهه حق » یا « ولایت الهی » چگونه جبهه‌ای است ؟ (خ / ۹۰)

ج : جبهه حق ، جبهه یکتاپرستی - عدالتخواهی - کرامتهای اخلاقی و در یک کلام ولایت الهی است . مؤمنان ولایت الهی را پذیرفته‌اند و فرمانبردار خداوند هستند .

۸۵- یکی از برنامه‌های رسول خدا (ص) احیای منزلت زن و ارزشهای اصیل اوست آن را شرح دهید . (د / ۸۹)

ج : با گرویدن مردم به اسلام ، زن منزلت انسانی خود را کسب کرد استقلال مالی به دست آورد . حضور زن در جامعه با عفاف و پاکدامنی توأم شد ، رابطه زناشویی به محیط خانواده اختصاص یافت و استفاده ابزاری از زن مٹنی گردید تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی - دوستی و مودت گردد و محیط جامعه از فساد و بی‌بندوباری محفوظ بماند و حریم عفاف و عزت زن حفظ شود .

۸۶- پیامبر اسلام (ص) چگونه سدّ جاهلیت و خرافه‌پرستی را شکست ؟ (د / ۸۹)

ج : دعوت به تفکر و خرد ورزی در جای جای کتاب آسمانی مشاهده می‌شود . نزول تدریجی آیات و دعوت مکرر آن به خردورزی و دانش از یک طرف و تشویقهای دائمی رسول خدا (ص) از طرف دیگر ، سدّ جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست و یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم ساخت .

۸۷- در صدر اسلام ، چه عواملی باعث شکسته شدن سدّ جاهلیت و خرافه‌پرستی گردید ؟ (اردی / ۸۹)

ج : نزول تدریجی آیات و دعوت مکرر آن به خرد ورزی و دانش از یک طرف و تشویقهای دائمی رسول خدا (ص) از طرف دیگر سدّ جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست .

۸۸- چگونه رسول خدا (ص) توانست یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم کند ؟ (اردی / ۹۰) (ش / ۹۳)

ج : نزول تدریجی آیات و دعوت مکرر آن به خرد ورزی و دانش از یک طرف و تشویقهای دائمی رسول خدا (ص) از طرف دیگر سدّ جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست .

۸۹- انسانهای تربیت یافته در مکتب رسول خدا (ص) چه دیدگاهی نسبت به دنیا و آخرت داشتند ؟ (ش / ۸۹)

ج : دیدگاه متعادل نسبت به دنیا و آخرت داشتند . رسول خدا تلاش می نمود انسانهایی تربیت کند که در عین توجه به رستگاری اخروی به عنوان هدف اصلی زندگی ، برای رشد و تعالی زندگی دنیوی خود نیز تلاش کنند . افرادی که از زیباییهای جهان آفرینش و نعمتهای خداوند بهره صحیح را می‌برند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق ، خود را برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده سازند . انسانهایی که در عین توجه به معنویت و اخلاق ، از جامعه کنارگیری نمی‌کنند و برای عزت و آسایش مردم می‌کوشند و این را نیز وسیله‌ای جهت رستگاری خود قرار می‌دهند .

درس نهم:

الف: قرآن کریم، حدیث و پیام:

۱- آیه شریفه « قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ: اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا » را ترجمه کنید. (د/ ۹۳) (خ/ ۹۰)

ج: و گفت موسی به قومش از خدا یاری جوید و شکباید.

۲- با توجه به آیه قرآنی « اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا » حضرت موسی(ع) به قوم خود چه توصیه‌ای فرمود؟ (اردی/ ۸۹) (د/ ۹۰)

ج: استعانت از خداوند - صبر

۳- آیه شریفه « أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ » به چه روشهای تبلیغی در

اسلام اشاره می‌کند؟ نام ببرید. (ش/ ۹۰) (م/ ۹۱)

ج: حکمت - موعظه حسنه - جدال احسن

۴- آیه شریفه « قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا » بیانگر کدام یک از عوامل تقویت تواناییهای فردی در

احیای تمدن اسلامی است؟ (ش/ ۹۱)

ج: تقویت ایمان و اراده

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:

۵- مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان، تقویت ایمان و اراده است. (اردی/ ۸۷ / انسانی/ع)

ج: غ

۶- همراه کردن دیگران با خود مهم‌ترین عامل برای حضور در میان افکار عمومی جهان است. (اردی/ ۸۷ / تجربی/ع)

ج: غ

۷- مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان استحکام و اقتدار نظام حکومتی می‌باشد. (ا/ ۸۹)

ج: ص

(ش/ ۹۰)

۸- تقویت عزت نفس عمومی، مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است. (د/ ۸۹)

ج: غ

۹- تلاش برای کسب « آگاهی دقیق از تمدن اسلامی و تمدن جدید » موجب تقویت تواناییهای فردی است. (اردی/ ۹۰)

ج: ص

۱۰- از نظر مقام معظم رهبری، علم مایه اقتدار ملی بوده و کشورهایی که مردم آن از علم بی‌بهره‌اند به حقوق خود دست پیدا نخواهند کرد.

ج: ص

۱۱- ابزارهای پیشرفته اطلاع‌رسانی تنها می‌توانند حامل پیامهای باطل باشند و به گمراهی مردم کمک کنند. (اردی/ ۸۷ /

ج: غ

تجربی/ع) (ت/ ۸۷ /ص)

۱۲- از اقدامات مهم برای تقویت بنیادهای جامعه خود، تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین است. (اردی/ ۸۷ /ریاضی/ص)

ج: غ

۱۳- پیشرفت علمی، پایه‌های استقلال یک ملت را تقویت می‌کند و مانع تسلط بیگانگان می‌شود. (خ/ ۹۱ و ۹۰) (ش/ ۸۹)

ج: ص

۱۴- اولین قدم برای تقویت تواناییهای فردی « تقویت ایمان و اراده » است. (اردی/ ۸۹)

ج: غ

۱۵- همراه کردن دیگران با خود، اولین قدم برای تقویت تواناییهای فردی است. (د/ ۹۰)

ج: غ

۱۶- رسول خدا (ص) افرادی را که به گوشه عبادتگاه پناه می‌بردند مورد تأیید قرار می‌داد و از خود می‌دانست. (ش/ ۹۱)

ج: غ

۱۷- حضور فعال در جهان و تأثیرگذاری بر آن، با اقدامات فردی پراکنده میسر نیست. (خ/ ۹۲)

ج: ص

۱۸- یکی از رسالتهای انبیاء مبارزه با ظلم و برقراری عدل در روابط جهان بوده است. (ش/ ۹۱) (د/ ۹۲)

ج: ص

۱۹- تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین موجب حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی است. (د/ ۹۱)

ج: ص

۲۰- درک درست واقعیتها و انتخاب روشهای مؤثر برای شناخت دنیای جدید ضروری و لازم است. (ش/ ۹۳)

ج: ص

ج : غ	۲۱- اولین قدم برای حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی ، تقویت ایمان و اراده است . (ش/۹۲)
ج : غ	۲۲- تلاش برای جامعه آرمانی اسلام و مقایسه آن با قابلیت‌های موجود ، طرحی بلندپروازانه است . (خ/۹۳)
ج : ص	۲۳- دعوت به حق و عدالت نباید منحصر به شعار باشد . بلکه برای تحقق آن باید قیام نمود . (د/۹۳)

ج: جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید :

ج : همراه کردن دیگران با خود	۲۴- اولین قدم برای تقویت بنیان جامعه خود می‌باشد . (اردی / ۸۷ / انسانی ع) (د/۸۹) (اردی/۹۱)
ج : موعظه حسنه	۲۵- روشهای تبلیغی اسلام برای انتقال پیام الهی، حکمت ، و مجادله نیکوتر است . (ا / ۹۰) (خ / ۹۰) (ش / ۹۲)
ج : مجادله نیکو	۲۶- روشهای تبلیغی اسلام در قرآن ، شامل : حکمت ، موعظه حسنه و است . (خ/۹۳)
ج : حکمت و موعظه حسنه	۲۷- روشهای تبلیغی در اسلام عبارتند از و و مجادله نیکوتر . (د/۹۰)
ج : ما می‌توانیم	۲۸- ایمان و باور به این که بزرگترین نیروی محرکه برای پیمودن راه و زنده کردن تمدن اسلامی است . (د/۸۹) و (ش/۸۹)
ج : استحکام و اقتدار نظام حکومتی	۲۹- مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان ، می‌باشد . (ت/۸۹) (ش/۸۹)
ج : استقلال	۳۰- پیشرفت علمی ، پایه‌های یک ملت را تقویت می‌کند و مانع تسلط بیگانگان می‌شود . (ش/۹۰) (ا/۸۹)

د: ارتباط ؛ هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد: (یک مورد اضافی است)

ج : حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی ج : تقویت تواناییهای فردی ج : تقویت بنیانهای جامعه	۳۱- الف) تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر (د / ۹۰) ب) تقویت ایمان و اراده ج) تقویت عزت نفس عمومی
ج : تقویت تواناییهای فردی ج : تقویت بنیانهای جامعه ج : حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی ج : حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی	۳۲- هریک از موارد زیر به کدام یک از حوزه‌های « تقویت تواناییهای فردی » ، « تقویت بنیانهای جامعه » و « حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی » اشاره می‌کند ؟ الف) تقویت ایمان و اراده (خ / ۹۰) ب) استحکام بخشیدن به نظام اسلامی ج) استفاده از بهترین و کارآمدترین ابزارها برای رساندن پیام د) تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین
ج : تقویت بنیانهای جامعه ج : تقویت تواناییهای فردی ج : حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی	۳۳- هریک از موارد سمت راست با کدام یک از حوزه‌های چهارگانه سمت چپ ارتباط دارد ؟ الف) استحکام پایه‌های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر (خ / ۹۳) ب) اعتقاد راسخ به دین و عزم و اراده قوی ج) زدودن موانع حق‌پرستی در کل جهان

۳۴- همراه کردن دیگران با خود	ج : تقویت بنیانهای جامعه (ش/۸۹)
۳۵- « ما می توانیم » (اردی /۸۹)	ج : تقویت عزت نفس عموم
۳۶- هریک از موارد زیر به کدام یک از حوزه‌های « تقویت بنیانهای جامعه » ارتباط دارد ؟ الف) از شما باید مردمی پدید آید که به سوی نیکی دعوت کند . (اردی/۹۰) ب) باید استعداد های یک ملت به کار افتد تا به معنای حقیقی کلمه ، عالم شود . ج) ملتی که به تواناییهای خود ایمان دارد ، می تواند قله های افتخار را فتح کند .	ج : همراه کردن دیگران با خود ج : تلاش برای پیشگام شدن در علم و فن آوری ج : تقویت عزت نفس عمومی
هـ: به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید :	
۳۷- از نظر مقام معظم رهبری چه چیزی مایه اقتدار ملی شده است ؟ (اردی / ۸۷ / ریاضی /ع) (م/۹۱)	ج : علم
۳۸- ایمان و باور به اینکه « ما می توانیم » مربوط به کدام یک از اقدامات « تقویت بنیانهای جامعه خود » است ؟ (اردی / ۸۷ / ریاضی /ع) (ت / ۸۷ / ص) (ش/۹۱)	ج : تقویت عزت نفس عمومی
۳۹- عبارت « ما می توانیم » مربوط به کدام یک از موارد « تقویت بنیانهای جامعه خود » است ؟ (ت/۸۹)	ج : تقویت عزت نفس عمومی
۴۰- از عبارت قرآنی « وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ » کدام یک از شیوه های تبلیغی برداشت می گردد ؟ (اردی/ ۸۷ / انسانی /ع) ج : مجادله نیکو	
۴۱- دو مورد از روشهای تبلیغی که در قرآن کریم برای رساندن پیام الهی به مردم توصیه شده است ، را نام ببرید ؟ (ش/۸۹)	ج : حکمت - موعظه - جدال احسن
۴۲- اولین قدم در تقویت بنیادهای جامعه خود چیست ؟ (اردی / ۸۷ / تجربی /ص) (۹۰/ا)	ج : همراه کردن دیگران با خود
۴۳- مهم ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان چیست ؟ (اردی / ۸۷ / ریاضی /ص) (اردی /۸۹)	ج : استحکام بخشیدن به نظام اسلامی (۹۰/د) (۹۱/د)
۴۴- دو تجربه موفق مردم ایران در دوره معاصر را نام ببرید ؟ (۸۹/ا) (۹۲/د)	ج : آفریدن انقلاب اسلامی - پیروزی در دفاع مقدس
۴۵- یکی از نمونه های بارز حق ستیزی و زورگویی در عرصه جهانی را نام ببرید ؟ (۹۰/د) ج : اقدامات صهیونیستها در فلسطین اشغالی	
۴۶- با توجه به عبارت قرآنی « وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا » منظور از امت وسط چیست ؟ (خ/۹۱) ج : جامعه ای که در عصر خود اسوه باشد و راه اعتدال در پیش گیرد .	
۴۷- با توجه به آیه « أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ » دو مورد از روشهای تبلیغی خداوند به پیامبر (ص) را نام ببرید ؟ (اردی /۹۱) (اردی /۸۷ / ریاضی /ص) ج : حکمت - موعظه حسنه - جدال احسن	
۴۸- چه چیزی پایه های استقلال یک کشور را تقویت کرده و مانع تسلط بیگانگان می شود ؟ (ش/۹۲) ج : پیشرفت عملی	
۴۹- برنامه های پیشنهادی در حوزه اول یعنی تقویت تواناییهای فردی را نام ببرید ؟ (خ/۹۲) (خ/۹۳) (خ/۹۱) (ش/۸۹)	ج : ۱- تلاش برای کسب آگاهی دقیق از تمدن اسلامی و تمدن جدید . ۲- تقویت ایمان و اراده
۵۰- چه عاملی موجب تقویت پایه های استقلال یک ملت شده و از تسلط بیگانگان جلوگیری می کند ؟ (خ/۹۳) ج : پیشرفت عملی	
۵۱- دو مورد از راههای تقویت بنیانهای جامعه را نام ببرید ؟ (ش/۹۳)	
ج : همراه کردن دیگران با خود - تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری - استحکام بخشیدن به نظام اسلامی - تقویت عزت نفس عمومی (دو مورد کافی است) .	

۵۲- چهار مورد از اقدامات پیشنهادی برای تقویت بنیادهای جامعه را نام ببرید؟ (ش/۹۲) (اردی / ۸۷ / ریاضی /ع)
ج : ۱- همراه کردن دیگران با خود ۲- تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری ۳- استحکام بخشیدن به نظام اسلامی
۴- تقویت عزت نفس عمومی

۵۳- برای « تقویت بنیادهای جامعه خود » چه اقداماتی باید انجام داد؟ فقط نام ببرید؟ (اردی/ ۸۷ / انسانی /ص)
ج : ۱- همراه کردن دیگران با خود ۲- تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری ۳- استحکام بخشیدن به نظام اسلامی
۴- تقویت عزت نفس عمومی

۵۴- برای حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی چه برنامه‌هایی پیشنهاد شده است فقط نام ببرید؟ (د / ۸۹) (اردی/ ۸۷ / انسانی /ع)
(ش/۹۱) ج : ۱- تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین ۲- استفاده از بهترین و کارآمدترین ابزارها برای رساندن پیام ۳- مبارزه با
ستمگران و تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر

۵۵- یک مورد از اقدامات پیشنهادی برای تقویت تواناییهای فردی را بنویسید . (د/۹۳)
ج : ۱- تلاش برای کسب آگاهی دقیق از تمدن اسلامی و تمدن جدید . ۲- تقویت ایمان و اراده

۵۶- برای انتقال پیام اسلام از چه راههایی میتوان استفاده کرد؟ (بر اساس قرآن) (ت / ۸۷ /ص)
ج : ۱- بهره‌مندی از حکمت و استدلال ۲- استفاده از موعظه و اندرز نیکو ۳- استفاده از جدال احسن و بهتر هنگام بحث و مناظره

۵۷- روشهایی که در قرآن برای گفتگو با مردم و رساندن پیام الهی پیشنهاد شده است را نام ببرید؟ (اردی / ۹۰)
ج : حکمت - موعظه حسنه - مجادله نیکو

۵۸- طبق آیات قرآن کریم برای تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین چه روشهای تبلیغی توصیه شده است؟ (اردی/ ۸۷ / انسانی
/ص) (خ/۹۱)

ج : ۱- بهره‌مندی از حکمت و استدلال ۲- استفاده از موعظه و اندرز نیکو ۳- استفاده از جدال احسن و بهتر هنگام بحث و مناظره

۵۹- در حوزه چهارم برای حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی چه برنامه‌هایی پیشنهاد شده است فقط نام ببرید؟ (اردی / ۸۹)
ج : طرح عام‌ترین و بنیادی‌ترین تعالیم در عرصه جهانی - مبارزه با ستمگران و تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر

ز: به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید :

۶۰- چگونه استحکام و اقتدار نظام حکومتی ، سبب حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان می‌شود؟ (اردی/۸۷/تجربی /ع)
ج : استحکام و اقتدار نظام حکومتی یک کشور مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است . یک کشور ضعیف ، به طور طبیعی منزوی می‌شود و همراه و همدلی در دنیا نمی‌یابد . پس شایسته است نظام اسلامی خود را به مرتبه‌ای از پیشرفت برسانیم که ملتهای دیگر به طور عینی ثمره اندیشه‌ها و آرمانهای ما را ببینند . ۱- استحکام پایه‌های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر ۲- توسعه عدالت در همه ابعاد ۳- تقویت اتحاد ملی ، انسجام اسلامی و مشارکت عمومی ۴- عمل به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر از مهم‌ترین عوامل استحکام نظام اسلامی است .

۶۱- از راههای تقویت بنیادهای جامعه ، استحکام بخشیدن به نظام اسلامی را توضیح دهید . (د/۹۰)
ج : استحکام و اقتدار نظام حکومتی یک کشور مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است . یک کشور ضعیف ، به طور طبیعی منزوی می‌شود و همراه و همدلی در دنیا نمی‌یابد . پس شایسته است

نظام اسلامی خود را به مرتبه‌ای از پیشرفت برسانیم که ملتهای دیگر به طور عینی ثمره اندیشه‌ها و آرمانهای ما را ببینند. ۱- استحکام پایه‌های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر ۲- توسعه عدالت در همه ابعاد ۳- تقویت اتحاد ملّی ، انسجام اسلامی و مشارکت عمومی ۴- عمل به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر از مهم‌ترین عوامل استحکام نظام اسلامی است .

۶۲- مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان چیست ؟ نام برده شرح دهید ؟ (خ/۹۲)
ج : استحکام و اقتدار نظام حکومتی یک کشور مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است . یک کشور ضعیف ، به طور طبیعی منزوی می‌شود و همراه و همدلی در دنیا نمی‌یابد . پس شایسته است نظام اسلامی خود را به مرتبه‌ای از پیشرفت برسانیم که ملتهای دیگر به طور عینی ثمره اندیشه‌ها و آرمانهای ما را ببینند. ۱- استحکام پایه‌های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر ۲- توسعه عدالت در همه ابعاد ۳- تقویت اتحاد ملّی ، انسجام اسلامی و مشارکت عمومی ۴- عمل به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر از مهم‌ترین عوامل استحکام نظام اسلامی است .

۶۳- برای حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی چگونه می‌توان از بهترین و کارآمدترین ابزارها برای رساندن پیام استفاده کرد ؟ (اردی / ۸۷ / تجربی /ع)
ج : امروزه ابزارهای رساندن پیام بسیار متنوع و گسترده است . این ابزارها ، به همان میزان که می‌توانند در استخدام حق قرار گیرند ، می‌توانند حامل پیامهای باطل باشند و به گمراهی مردم کمک کنند . شبکه جهانی اطلاع رسانی (اینترنت) بهترین شاهد این مدعا است . در این میدان ، که شاید سخت‌ترین هموردی حق و باطل در جریان است ، مشاهده می‌کنید که چگونه باطل‌پیشگان به تمام اصول و موازین اخلاقی و انسانی حمله می‌کنند و هیچ حد و مرز اخلاقی را رعایت نمی‌نمایند .

۶۴- چگونه عزت نفس عمومی ، موجب تقویت بنیانهای جامعه می‌شود ؟ شرح دهید . (اردی/ ۸۷ / انسانی /ع) (۹۰/۱)
(م/۹۱) (خ/۹۰) (اردی/۹۱) (دی ۹۳)
ج : ملّتی که به توانایی خود ایمان و باور دارد و عبارت ما « می توانیم » را ، نه صرفاً در لفظ ، که در عمل بیان می‌کند ، قلّه‌های افتخار را به سرعت فتح خواهد کرد . ایمان و باور به اینکه « ما می‌توانیم » زنده‌کننده تمدن اسلامی و بزرگ‌ترین نیروی محرکه برای پیمودن راه و گذر از گردنه‌های سخت آن است . آن خود باوری که پیامبر گرامی اسلام (ص) در یاران اندک خود به وجود آورد ، سبب شد در شهر کوچک مدینه امتی تربیت شود که برای اصلاح جهان قیام کند و برای آزادی ستم‌دیدگان جهان و گسترش توحید در تمام دنیا برنامه‌ریزی کند .

۶۵- تحقیق سخن حق ، و زدودن موانع حق و حق‌پرستی در کُلّ جهان ، چگونه میسر است ؟ (اردی/۹۰)
ج : دعوت به حق و عدالت نباید منحصر به صحبت و شعار باشد ، بلکه برای تحقیق سخن حق باید قیام نمود و موانع حق و حق‌پرستی را در کُلّ جهان زدود ، و این میسر نمی‌شود مگر با جهاد و آمادگی برای شهادت در راه

خدا، که همان حقّ و حقیقت است و تحمّل همه سختیهای این راه .

۶۶- دو تجربه موفّق مردم ایران چه بوده و چه پیامدهایی داشت ؟ (اردی / ۸۷ / تجربی / ص) (ت / ۸۹) (خ / ۹۱)

ج : آفریدن انقلاب اسلامی - پیروزی در دفاع مقدّس. پیامدها : این دو تجربه هم اعتقاد مردم جهان را درباره تأثیر ایمان به غیب در پیروزیهای مادی و اثرات مثبت حکومت مبتنی بر دین مبین اسلام افزایش داد و هم آنان را نسبت به نظام ستم پیشه جهانی آگاه تر کرد و برای رسیدن به معنویّت و عدالت مشتاق تر و تشنه تر ساخت و رسیدن به این ارزشها را خواست عمومی بسیاری از ملتها قرار داد .

۶۷- دو تجربه موفّق مردم ایران چه بوده ؟ و چه اثری بر مردم جهان گذاشت ؟ (د / ۸۹) (ش / ۹۱)

ج : آفریدن انقلاب اسلامی - پیروزی در دفاع مقدّس. پیامدها : این دو تجربه هم اعتقاد مردم جهان را درباره تأثیر ایمان به غیب در پیروزیهای مادی و اثرات مثبت حکومت مبتنی بر دین مبین اسلام افزایش داد و هم آنان را نسبت به نظام ستم پیشه جهانی آگاه تر کرد و برای رسیدن به معنویّت و عدالت مشتاق تر و تشنه تر ساخت و رسیدن به این ارزشها را خواست عمومی بسیاری از ملتها قرار داد .

۶۸- انقلاب اسلامی ایران و پیروزی در دفاع مقدّس چه تأثیری بر دنیای امروز داشته است ؟ (خ / ۹۰)

ج : این دو تجربه هم اعتقاد مردم جهان را درباره تأثیر ایمان به غیب در پیروزیهای مادی و اثرات مثبت حکومت مبتنی بر دین مبین اسلام افزایش داد و هم آنان را نسبت به نظام ستم پیشه جهانی آگاه تر کرد و برای رسیدن به معنویّت و عدالت مشتاق تر و تشنه تر ساخت و رسیدن به این ارزشها را خواست عمومی بسیاری از ملتها قرار داد .

۶۹- برای تقویت تواناییهای فردی چه اقداماتی پیشنهاد شده است ؟ توضیح دهید . (ت / ۸۷ / ص) (اردی / ۸۷ / ریاضی / ص)

ج : ۱- تلاش برای کسب آگاهی دقیق از تمدن اسلامی و تمدن جدید : اجرای هر طرحی برای فردا ، بدون آگاهی از موقّعیتهای و دستاوردهای دیروز میسر نیست . گذشته ، در بردارنده تجربههای فراوان است که عوامل پیروزیها و شکست را به ما نشان می دهد و بصیرت و روشن بینی ما را بالا می برد . شناخت دنیای جدید جهت درک درست واقعیتها و انتخاب روشهای مؤثر ضروری و لازم است .

۲- تقویت ایمان و اراده : مشارکت در این اقدام بزرگ نیازمند اعتقاد راسخ به دین ، عزّت نفس ، توکل و اعتماد به خداوند ، شجاعت ، پایداری ، عزم قوی و اراده قوی و طهارت نفسانی است .

۷۰- توضیح دهید چگونه پیشگام شدن در علم و فناوری می تواند در تقویت بنیانهای جامعه مؤثر باشد ؟ (ت / ۸۷ /

ص)

ج : پیشرفت علمی پایه های استقلال یک ملت را تقویت می کند و مانع تسلط بیگانگان می شود . هر یک از ما باید بکوشیم با همت بلند و پشتکار فراوان استعداد خود را به کار بگیریم تا به مرتبه ای از قدرت علمی برسیم که توجّه دیگر ملتها را به سوی خود جلب کنیم .

۷۱- چگونه تأکید بر محتوای عقلانی و خردمندانه دین موجب حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی می شود ؟

(خ/۹۳) (ش/۹۳)

ج : میان یک پیام و روش تبلیغ آن باید تناسب منطقی و معقول برقرار باشد خداوند در قرآن روشهای تبلیغی مناسب را به پیامبر (ص) آموزش داده است .

۷۲- با توجه به آیات قرآن کریم ، خداوند چه روشهای تبلیغی را برای گفتگوی با مردم به پیامبر (ص) توصیه می-فرماید ؟ لازمه آن چیست ؟ (ت/۸۹)

ج : ۱- بهره‌مندی از حکمت و استدلال ۲- استفاده از موعظه و اندرز نیکو ۳- استفاده از جدال احسن و بهتر هنگام بحث و مناظره .
لازمه به کارگیری این روشها ، تقویت عقل و خرد و تأمل خردمندانه در اسلام است ، به طوری که بتوانیم معقول و خردمندانه از دین الهی دفاع کنیم . و پاسخگوی پرسشهای جویندگان حقیقت باشیم .

۷۳- میان یک پیام و روش تبلیغ آن چه رابطه‌ای وجود دارد خداوند به پیامبر اکرم (ص) چه روشهای تبلیغی را آموزش داده است ؟ (۸۹/۱)

ج : میان یک پیام و روش تبلیغ آن باید تناسب منطقی و معقول برقرار باشد خداوند در قرآن روشهای تبلیغی مناسب را به پیامبر (ص) آموزش داده است . شامل : حکمت - موعظه حسنه - مجادله نیکو

۷۴- چرا در اسلام به تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر و استقامت سفارش شده است ؟ (خ/۸۷) (ش/۸۹)

ج : یکی از رسالتهای اصلی انبیاء ، مبارزه با ظلم و برقراری عدل در روابط جهانی و گسترش حق و حقیقت بوده است . همواره گروهی از اهل باطل هستند که نه تنها زیر بار حق نمی‌روند ، بلکه سد راه حق‌جویی و حق‌پرستی می‌باشند و گسترش عدالت ، منافع آنها را بر هم می‌زند و تا همه را تابع خط و مشی خود نکنند و یوغ اسارت بر گردن دیگران نیفکنند ، آرام نمی‌گیرند . لذا دعوت به حق و عدالت را نباید منحصر به شعار کرد ، بلکه برای تحقق سخن حق باید قیام نمود و موانع حق و حق‌پرستی را در کل جهان زدود و این میسر نمی‌شود مگر با جهاد و آمادگی برای شهادت در راه خدا ، که همان حق و حقیقت است و تحمل همه سختیهای این راه .

۷۵- نتایج و پیامدهای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس را در بیداری اسلامی بنویسید ؟ (خ/۹۱) (اردی/۹۱)

ج : اعتقاد مردم جهان را درباره تأثیر ایمان به غیب در پیروزیهای مادی و اثرات مثبت حکومت مبتنی بر دین مبین اسلام افزایش داد و هم آنان را نسبت به نظام ستم پیشه جهانی آگاه‌تر کرد و برای رسیدن به معنویت و عدالت مشتاق‌تر و تشنه‌تر ساخت و رسیدن به این ارزشها را خواست عمومی بسیاری از ملتها قرار دارد .

۷۶- چگونه تلاش برای کسب آگاهی دقیق از تمدن جدید موجب تقویت تواناییهای فردی است ؟ (د/۹۱)

ج : اجرای هر طرحی برای فردا ، بدون آگاهی از موفقیت‌های دیروز میسر نیست . گذشته در بر دارنده تجربه‌های فراوان است که عامل پیروزها و شکستها را به ما نشان می‌دهد . شناخت دنیای جدید نیز جهت درک درست واقعیتها و انتخاب روشهای مؤثر ضروری است . پس هر یک از ما باید برنامه‌ای برای آشنایی دقیق تمدن بزرگ اسلامی و شرایط جهانی که در آن زندگی می‌کنیم ، تنظیم کنیم .

درس دهم :

ب: درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید :

ج : ص	۱- اگر خداوند ما را به انجام دادن کاری فرمان داده ، حتماً آن کار به نفع ما بوده است . (ش/۹۳)
ج : ص	۲- عمل به احکام و راهنمایی خداوند در دنیای پیچیده امروز ، تنها شیوه مطمئن زندگی و روش قابل اعتماد در مواجهه با مسأله هاست . (ش/۹۲)
ج : ص	۳- بازی با وسایل و ابزارهایی که در جامعه به عنوان ابزار قمار شناخته شده‌اند ، اگر چه به قصد قمار هم نباشد . حرام است . (خ/۹۳)

ج: جای خالی را با کلمات مناسب پُر کنید :

ج : علم (حکمت)	۴- استحکام دستورات دینی بر پایه خداوند است که خوشبختی ما را به ارمغان می‌آورد . (خ/۹۲)
ج : احکام	۵- در دنیای امروز تنها روش مطمئن در مواجهه با مسائل ، عمل به و راهنمایی خداوند است . (د/۹۲)
ج : گناه و بی بندوباری	۶- موسیقی لَهوی ، انسان را از خداوند و فضایل اخلاقی دور نموده و به سمت سوق می‌دهد . (ش/۹۳)
ج : علم (حکمت)	۷- بنای زندگی انسان بر پایه خداوند است که خوشبختی و سعادت او را به ارمغان می‌آورد . (ش/۹۲)
ج : لهوی و مطرب	۸- موسیقی حرام و مناسب با مجالس عیش و نوش موسیقی نامیده می‌شود . (خ/۹۳)

د: ارتباط :

– هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد: (یک مورد اضافی است)
 – « این بخش ، در قالب سوالات مربوط به احکام نیز طراحی شده است . »

ج : مستحب	۹- بازیهای ورزشی به قصد آمادگی برای انجام دادن وظایف الهی (ش/۹۳)
ج : واجب کفایی	۱۰- تولید آثار هنری برای مبارزه با تهاجم (ش/۹۳)
ج : حرام	۱۱- تقلید از مدهایی که ترویج دهنده یک گروه غیراخلاقی است . (ش/۹۳) (د/۹۱) (ش/۹۱)
ج : حرام	۱۲- گوش دادن به موسیقی مناسب مجالس عیش و نوش (د/۹۳)
ج : واجب کفایی	۱۳- فراهم کردن امکانات ورزشی برای دور شدن افراد جامعه از فساد (د/۹۳) (د/۹۱) (خ/۹۲)
ج : مستحب	۱۴- تولید فیلمهای سینمایی برای اعتلای تربیت دینی در شرایط غیرضروری (د/۹۳)
ج : حرام	۱۵- خرید کالاهای صهیونیستی از فروشگاه های کشورهای اسلامی (د/۹۳)
ج : مستحب	۱۶- احکام موارد زیر را بنویسید : (واجب کفایی - مستحب - مکروه - حرام) (د/۹۰) (خ/۹۲) (ش/۹۲) (د/۹۱) (د/۹۲)
ج : مستحب	الف) تولید سایتها در شبکه اینترنت برای مقابله با ابتذال اخلاقی
ج : حرام	ب) شرط بندی در بازیها و ورزشها
ج : حرام	ج) بازی با ابزار قمار از طریق کامپیوتر
ج : واجب کفایی	د) تولید فیلمهای مستند علمی برای تربیت دینی در شرایط ضروری
ج : مستحب	ه) بازیهای ورزشی برای سلامتی و تقویت جسم و روح

ج : واجب کفایی	و) تولید فیلمهای مستند اجتماعی در شرایط ضروری
ج : مستحب	ز) تقویت جسم و روح برای انجام دادن وظایف الهی
ج : مستحب	ح) تولید سایت در شبکه اینترنتی به منظور اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی

هـ: به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

۱۷- چرا موسیقی لهوی و مطرب ، حرام است ؟ (۹۲/د) (۹۱/د)

ج : چون انسان را از فضایل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بندباری و گناه سوق می دهد .

ج : واجب کفایی	۱۸- تولید فیلمهای سینمایی به تئیت تربیت دینی در شرایط ضروری ، چه حکمی دارد ؟ (خ/۹۳)
----------------	---

ز: به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید:

۱۹- در چه شرایطی خرید لباسهایی که توسط دولتهای استعماری تولید شده ، حرام است ؟ (خ/۹۲)

ج : اگر خرید لباس مستلزم ترویج فرهنگ غیراسلامی دشمن باشد و باعث تقویت اقتصاد آنان برای استعمار و استثمار سرزمینهای اسلامی شود ، یا منجر به وارد شدن ضرر اقتصادی به دولت اسلامی گردد ، حرام است .

۲۰- قبل از مطالعه احکام ضروری دین ، به چه نکاتی باید توجه کرد به اختصار بنویسید . (۹۱/د) (۹۲/د)

ج : هر یک از احکام الهی ، دارای علت خاصی است . اگر خداوند مهربان ما را به انجام دادن کاری فرمان داده ، حتماً آن کار به نفع ما بوده است . و اگر از کاری منع کرده حتماً به ضرر ماست ، ممکن است ما انسانها علت برخی از احکام را درک نکنیم ، در این قبیل موارد باید به عقل و خرد خود مراجعه و توجه کنیم که علم ما نسبت به علم و حکمت خداوند ، بسیار ناچیز است و بنای زندگی بر پایه علم خداست که خوشبختی ما را به ارمغان می آورد .

۲۱- چرا ابزارهای دریافت شبکههای ماهواره ای در حکم ابزار مشترک هستند و خرید و فروش آنها چه حکمی دارد ؟ (ش/۹۳)

ج : چون این ابزارها صرفاً وسیله ای برای دریافت برنامه های مختلف تلویزیونی و ارتباط هستند ، که هم برنامه های حلال دارند و هم برنامه های حرام . حکم ابزار مشترک را دارند . بنابر این ؛ خرید و فروش آنها برای برنامه های حرام ، حرام و برای برنامه های حلال ، جایز است .

۲۲- دلایل حرمت قمار را بنویسید . (ش/۹۲)

ج : زشتی قمار در اذهان باقی بماند و زمینه ی پیدایش قمار در جامعه فراهم نشود.

۲۳- در چه صورت پیروی از مدهای غربی حرام است . (خ/۹۳)

ج : در صورتی که مدهای غربی در بردارنده پیامی منفی یا ترویج دهنده یک گروه غیراخلاقی باشد . به طور کلی تقلید از مدهایی که شبیه شدن به دشمنان اسلام و ترویج فرهنگ آنها را به دنبال دارد ، حرام است .

۲۴- پوشیدن لباسهایی که توسط دولتهای استعماری تولید شده است ، در چه صورتی حرام است ؟ (د/۹۳)

ج : اگر مستلزم ترویج فرهنگ غیراسلامی دشمن باشد و باعث تقویت اقتصاد آنان برای استعمار و استثمار سرزمینهای اسلامی شود ، یا منجر به وارد شدن ضرر اقتصادی به دولت اسلامی گردد ، حرام است .

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . (صافات ، ۳۷ / ۱۸۲)

تهیه اولیه : خانم بتول زیدآبادی نژاد (از ناحیه شیراز) و آقای منصور جعفری (از پاسارگاد)
طراحی ، ویرایش و تنظیم : گروه آموزشی معارف اسلامی اداره کل آموزش و پرورش استان فارس
ویرایش و تنظیم نهایی : دبیرخانه راهبری کشوری درس دین و زندگی - مستقر در خراسان رضوی

